

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

5 juli 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het voorstel van de minister om een quotum voor allochtonen in te voeren in de bestuursorganen van de Vlaamse Jeugdraad	1
Met redenen omklede motie	8
Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de tewerkstelling in de culturele sector	8
Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de toestand van de stadstheaters en de aanstelling van een nieuwsoortig management	11
Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over kinderopvang tijdens de zomervakantie	18
Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de effecten van de maximumfactuur in het basis- en kleuteronderwijs voor de sector van het kinder- en jeugdtheater	22
Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de vzw Kunst in Huis	26
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over knelpunten voor het lokale verenigingsleven en vrijwilligerswerk in de federale regelgeving	28
Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over bestedingen voor overheidscommunicatie op de regionale zenders	30
Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het gebruik van functies of titels binnen de openbare omroep bij propaganda tijdens de verkiezingen	35

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het voorstel van de minister om een quotum voor allochtonen in te voeren in de bestuursorganen van de Vlaamse Jeugdraad

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, 'we meet again'. Eén tot anderhalf jaar geleden hebben we een gelijkaardig debat gevoerd. Ik had het kunnen weten, u bent een keikop: de kat komt weer. Onze argumenten zijn ook niet veranderd. Ik zeg dit om bij het begin van het inhoudelijke debat de situatie te schetsen. Hopelijk leidt dit debat niet tot een dovemansgesprek, en ik bedoel dat wederzijds.

U weet dat wij tegenstander zijn en blijven van quota binnen het inburgerings- en diversiteitsbeleid. We hebben daar een aantal inhoudelijke redenen voor. We denken dat samenwerking tussen mensen en groepen met verschillende achtergronden moet worden bevorderd maar niet kan worden afgedwongen door middel van opgelegde minima. Met die techniek kan men wel een minimale kwantitatieve aanwezigheid realiseren, maar wordt zeker geen garantie geboden op een echte kwalitatieve samenwerking tussen de verschillende groepen die men wil samenbrengen. Quota garanderen volgens ons enkel de aanwezigheid van excuustruzen, of alibiali's, zoals de Jeugdraad het in zijn brief noemt. Dat zijn geen aangename woorden maar het is beter van ze te noemen. Het gaat niet om een natuurlijk tot stand gekomen respect tussen groepen en mensen. Dat bij wijze van inhoudelijk argument en inleiding om aan te geven waarom de quota volgens ons geen goed idee zijn.

Procedureel hebben we ook een aantal bedenkingen. De Jeugdraad geeft eenzelfde signaal. Die raad is tot nader order geen politieke partij en zeker geen buitenhuis van Open Vld of welke politieke partij dan ook, en dat blijft best zo. De Jeugdraad is echter in zijn gat gebeten of op zijn pik getrapt, u mag zelf nog een gezegde toevoegen. U hebt eerder in overleg met de Jeugdraad een weg afgelegd om in uw plan voor interculturaliteit te komen tot een verhoogde aanwezigheid en verhoogde samenwerking van verschillende bevolkingsgroepen binnen de jeugdsector, minstens in de bovenbouworganisaties. Nu komt er op het einde van het proces – en dat is vergelijkbaar met het vorige debat van meer dan een jaar geleden – een duidelijke richtlijn, ik zal het geen oekaze noemen, maar een standpuntbepaling van uw kant. U zegt in wat ik maar het voorontwerp van decreet noem,

dat voor bovenbouworganisaties in de jeugdsector in de raad van bestuur ten minste 10 percent personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond moeten worden opgenomen.

De Jeugdraad zelf geeft toe dat er ook voor bovenbouworganisaties in het jeugdwerk een voorbeeldfunctie is weggelegd en waardeert dat u een voortrekkersrol wil spelen. Hij wil daar een partner in zijn en blijven. Anderzijds, wanneer de raad u op uw woorden neemt, met name wanneer u stelt dat interculturaliseren de ontmoeting en dialoog is van mensen met verschillende culturele achtergronden, vertrekkende vanuit het respect voor de eigenheid, dan heeft de raad het gevoel dat de verplichting van het opnemen van 10 percent personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond in zijn bestuursorganen, uw standpunt van interculturaliseren oneer aandoet omdat het het doel dreigt te verenigen.

Bovendien heeft de Jeugdraad ook het gevoel dat de verplichting van de opname van mensen van die groep in de raad van bestuur zeker geen eindpunt kan zijn maar een beginpunt. Dat is een van de knelpunten als we het over quota hebben.

Daarnaast heeft de Jeugdraad nog een ander bezwaar, dat zowel technisch als inhoudelijk kan worden genoemd, namelijk de vraag welk criterium we gebruiken om te bepalen of iemand van etnisch-cultureel diverse achtergrond is. Dat is niet zo eenvoudig te bepalen. Dat debat hebben we al een paar keer gevoerd in de commissie Inburgering met minister Keulen. De Jeugdraad vreest dat de controle op dat criterium zeer moeilijk is en vraagt zich af wie nu als lid van de raad van bestuur gekozen wil worden op basis van het criterium waarbij een van de ouders of grootouders afkomstig is uit een andere cultuur en die niet kan worden geassocieerd met West-Europa. U geeft ook een aantal landen op. Ik zal niet verder in detail treden. We komen in moeilijke discussies terecht en dat vergemakkelijkt de opname van mensen van bepaalde groepen in bestuursorganen niet. Er gaan heel wat praktische problemen gepaard met het ten uitvoer brengen van uw voornemen.

Naast onze principiële tegenstand tegen quota en naast de geschiedenis van uw relatie in deze met de Jeugdraad, wil ik teruggrijpen naar het regeerakkoord. Daarin staan twee passages die te maken kunnen hebben met quota. In het deel 'Ondernemen en tewerkstellen' in het hoofdstuk VI 'Samenleven in diversiteit' wordt duidelijk gesteld: "(...) zonder dat dit het opleggen van quota inhoudt". Ik denk dat daar een ondubbelzinnig gebrek aan aanknopingspunt zit voor welk quotum dan ook. Dat is er ook in de meer algemene bepaling die gaat

over het diversiteitsbeleid ten aanzien van het verenigingsleven, in hoofdstuk VI deel E van het regeerakkoord: “We versterken de sociale integratie en het samenleven van groepen met verschillende culturele achtergrond door de ondersteuning van verenigingen die zich richten op meer dan één culturele doelgroep en de sociale integratie en het samenleven van verschillende groepen mee in hun doelstellingen opnemen en waarmaken. We betrekken allochtonen en het verenigingsleven bij het diversiteitsbeleid.” Dat is een algemene tekst waar de Open Vld-fractie 100 percent achter staat. Een quorum zie ik daar niet in staan en ik kan het er zelfs niet uit afleiden. Met het beste syllogisme ter wereld krijgt men dat daar niet uitgeperst. Er is heel wat voluntarisme nodig om daar een pleidooi voor quota uit af te leiden.

Ik wil voor alle duidelijk herhalen dat de Open Vld-fractie voorstander is van meer diversiteit en voor representativiteit van alle groepen binnen het beleid, binnen adviesraden enzovoort. Maar onze benadering is er geen van dwang en verplichtingen – want quota zijn dat – maar veeleer een van streven, vertrouwen en overleg.

Mijnheer de minister, ik stel de metavraag, de ontologische vraag: waarom lanceert u het voorstel tot invoeren van een quorum voor allochtonen in de samenstelling van de bestuursorganen van de Vlaamse Jeugdraad en andere bovenbouwjeugdorganen? Op basis van welke bepalingen in het regeerakkoord doet u dit voorstel? Welke andere redenen roept u mogelijk in om tot dit voorstel te komen?

Is het juist dat uw voorstel ingaat tegen de wijze en de op stimuli gerichte filosofie van het overleg over diversiteit dat in het verleden gevoerd werd tussen uzelf en de Vlaamse Jeugdraad, die voor u een zeer belangrijke gesprekspartner is?

We hebben aanduidingen dat een en ander ingebakken zit in decretale plannen van u, in een voorontwerp, of welk statuut de tekst ook heeft. Ik had daar graag wat meer toelichting over.

Mijnheer de minister, in een interpellatie stellen we niet alleen vragen maar geven we ook een heel duidelijk politiek standpunt. We hadden graag een inhoudelijk debat hierover. De posities zijn duidelijk, maar ik mag niet in tegenspraak komen met wat ik bij aanvang heb gezegd, namelijk dat het debat geen dovemansgesprek mag worden.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mijnheer de voorzitter, collega's, aanvullend op de interpellatie van de heer Gatz en opletend met beeldspraak of andere woordspelingen, wil ik het volgende vragen en stellen.

Onze fractie gruwelt van het voorstel van de minister, en wel om vier redenen.

Eén, als iemand zetelt of wenst te zetelen in een raad, moet dat gebeuren op basis van de intrinsieke motivatie, de verdiensten en de bekwaamheid van die kandidaat. Dat kan nooit ofte nimmer op basis van de etniciteit, want ook dat is een vorm van racisme. Het gaat niet op om dit ‘een verantwoorde vorm van onderscheid op basis de etniciteit’ te noemen.

Twee, principieel gezien hoort een minister zich niet te mengen met de samenstelling van een autonome adviesraad. Dat algemeen geldend principe ligt aan de basis van de wettelijke vorm waarin de Jeugdraad zichzelf vernieuwt en wedersamenstelt. Hij doet dat autonoom.

Drie, slechts zeer uitzonderlijk lijkt de geforceerde aanpak van quota te werken. Ik zeg wel: uitzonderlijk, want de regel is dat ze net het omgekeerde bewerkstelligen. Het wij/zij-denken wordt versterkt, de dualiteit neemt toe, en ik dacht dat dat toch het tegendeel was van wat de minister beoogt.

Vier, wat fundamenteel ontbreekt in dit debat, is moed: de intellectuele moed en eerlijkheid, zowel als politieke moed om de politiek correcte, platgetreden paden te verlaten. Ik mis hier de moed om het debat te voeren naar de oorzaken van de gebrekkige aanwezigheid van allochtone vertegenwoordigers in de Vlaamse Jeugdraad en in vele andere publieke organen. Vaak maken beleidsvoerders er zich gemakkelijk van af door te insinueren dat er een soort racistisch mechanisme werkzaam is, al kan er nooit iets concreets naar voren worden geschoven. Natuurlijk niet, het gaat om een drogreden. Al te weinig wordt de moed opgebracht om de oorzaak bij de allochtonen zelf te zoeken: desinteresse tot soms een ronduit resoluut afwijzen van onze maatschappij en haar geledingen. Vandaar dat ik met gewoon gezond verstand tot het volgende zou willen oproepen. Ondanks de achterliggende goede intenties haalt al dat geforceer niks uit, integendeel zelfs. Dus, eenvoudigweg: laat die quota en dat idee los en ga ervan uit dat de regelgeving voldoende sterk is om in de raad een samenstelling te krijgen die geen afbreuk doet aan de dynamiek van de basis in het veld en in de maatschappij.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben enigszins verbaasd over deze wending. Ik hoop dat u in uw antwoord verduidelijkt waarover het nu concreet gaat. Over welk – al dan niet wettelijk – initiatief gaat het?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, ik zal ingaan op de open vragen van de heer Gatz. Ik zal ook

reageren op de tussenkomst van de heer Marginet. Hij heeft me wakker gemaakt.

Ik was verbaasd over de reactie van de Jeugdraad en evenzeer over die van mijn collega. Het is mijn gewoonte om heel veel tijd en energie te steken – en te laten steken door mijn kabinet – in overleg met de Jeugdraad. We hebben bijna twee jaar geleden een actieplan interculturaliteit opgesteld met heel de sector, dat betekent met de sportwereld, met het jeugdwerk en met de culturele wereld. We hebben heel veel mensen betrokken bij de totstandkoming van het actieplan. Het plan was zonder meer gedragen door een heel ruime groep binnen die drie domeinen. Ik heb mezelf verplicht om in de conclusies van het actieplan niet alleen vanuit het veld acties te vragen rond interculturaliteit, maar ook vanwege de overheid. Het is nogal logisch dat de Vlaamse overheid aanzetten geeft tot meer interculturele dialoog. Ik hoop dat ik u niet moet overtuigen van de noodzaak daarvan. Ik vind het zonder meer de grootste uitdaging voor onze samenleving om in te gaan tegen de overheersende stroom die ervan uitgaat dat we in een monoculturele omgeving wonen en leven – quod non.

Ik heb de indruk, mijnheer Marginet, dat alleen dat reeds politieke moed vergt. Ik wil een aantal waarden blijven vooropstellen. Een daarvan is voor mij respect opbrengen voor de eigenheid van individuen, respect opbrengen voor de identiteit van mensen en die identiteit alle kansen geven. Die identiteit waarderen is volgens mij een van de belangrijkste punten om te kunnen komen tot een harmonieuze samenleving. Dat is de rode draad doorheen mijn politieke leven. Vlamingen zouden daar net iets meer dan anderen gevoelig voor moeten zijn, want wij hebben altijd hard moeten vechten om onze identiteit te kunnen behouden en te doen respecteren. Wie als Vlaming in Brussel woont, moet dat net nog iets meer beseffen. Mijnheer Gatz, ik doel daarmee niet op u. Ik ga ervan uit dat u dat inderdaad goed beseft.

Dit is ook een essentieel engagement van mij en mijn partij: respect afdwingen voor identiteit en net daardoor ook respect afdwingen voor de culturele diversiteit in een samenleving. Doen alsof we in een monocultuur leven, is voor onze kinderen zowat de slechtste voedingsbodem om in op te groeien. Dan worden ze immers geconfronteerd met iets wat ze niet kennen en waar ze alleen maar angst voor hebben. Wat men niet kent, waar men alleen maar negatieve commentaar over hoort, daar kweekt men negatieve gevoelens voor.

Over heel deze context is al verschrikkelijk veel gepraat en geschreven, maar bijzonder weinig gebeurd. Ik heb me voorgenomen om in deze legislatuur in mijn sectoren een forse actie te ondernemen om diverse culturele achtergronden bijeen te brengen. Dat staat in mijn beleidsnota en -brief als prioriteit beschreven en die beleidsbrief is in het parlement behandeld. We hebben daar al

een debat over gehad, maar dat ging over het verenigingsleven zelf. Ik vind dat ik mijn inspiratie wel degelijk uit het regeerakkoord haal.

Het regeerakkoord spreekt over het bevorderen van die harmonieuze samenleving. In één specifiek hoofdstuk, namelijk bij Werk, staat er iets over quota. Dat het in dat specifieke hoofdstuk wordt uitgesloten, wil dus zeggen dat het voor de rest niet wordt uitgesloten, anders hoeft het daar niet te staan. Meestal staat een uitzondering opgesomd in zo'n tekst. Maar ik ga dat argument niet gebruiken, want u hebt het ook niet als hoofdargument gebruikt.

Bij Cultuur en bij Sociaal-cultureel werk, staat dat we vanuit de Vlaamse Regering die verenigingen extra willen ondersteunen die voor meer dan één etnische groep werken. Wil dat zeggen dat we de Socialistische Vooruitziende Vrouwen of de KAV niet meer willen ondersteunen? Nee. We willen wel extra inzetten op linken die zij leggen met andere groepen in de samenleving maar die niet noodzakelijk in hun werking veel aan bod komen.

We hebben heel wat voorstellen gedaan om vanuit het verenigingsleven zelf bruggen te slaan. Maar ik vraag niet aan de KAV dat ze 10 percent joodse mannen opnemen of ik vraag niet aan de SVV om pastoors in hun raad van bestuur opnemen. Laat de eigenheid en identiteit van die groepen maar bestaan. Laat dat maar zijn zoals het is, want het is goed dat men vanuit een eigen identiteit in groep een culturele werking kan opzetten. Daar moeten bruggen geslagen worden maar hoeft de identiteit van die groep niet aangetast te worden.

Ik zou wel graag hebben dat zelforganisaties van allochtonen en zelforganisaties van autochtonen bruggen slaan. Daar zetten we op in. Maar daar gaat het debat hier niet over. Het debat gaat over wat de overheid zelf doet. Willen wij serieuze inspanningen doen om het gesprek te overstijgen en willen we op het einde van de legislatuur echt resultaten zien? Daarom heb ik aan de administratie gevraagd om ernstige inspanningen te doen bij de aanwerving van mensen met een diverse, cultureel-etnische achtergrond. Daarom heb ik aan de steunpunten gevraagd om inspanningen te doen. Daarom heb ik ook met de Jeugdraad een langdurig gesprek gehad en onderhandeld omdat we al een tijd bezig zijn met de voorbereiding van een wijziging van het decreet op het landelijk jeugdwerk. Dat is ook opgenomen in het regeerakkoord. Het is in deze commissie al een paar keer aan bod gekomen.

Dat proces is al een tijd bezig. Een van de vragen is hoe we de afspraken die gemaakt zijn in het actieplan interculturaliteit omzetten in realiteit op het terrein zelf met die organisaties die zeer nauw aanleunen bij de overheid en die niet vertrekken van een eigen identiteit

als organisatie, maar een pluralistische weerspiegeling moeten zijn van de werking en de bevolking. Ik baseer mij dus op een non-discriminatieprincipe. In heel dit debat is het woord 'racisme' niet aan bod gekomen, behalve daarnet. Het gaat hier over non-discriminatie, over bewust groepen bij de samenleving betrekken die vandaag veel te weinig aan bod komen.

Ik was inderdaad verbaasd dat in de loop van dat proces de Jeugdraad, waar ik heel veel energie in steek, achter mijn rug een brief heeft geschreven naar de collega's in de Vlaamse Regering. Ik was ook verbaasd over de heftigheid waarmee minister Keulen daarop heeft geantwoord, over een domein dat niet tot zijn bevoegdheid behoort en over een domein dat louter en alleen tot de Vlaamse Regering in haar totaliteit behoort maar dat aan mij gedelegeerd werd. Ik was ook verbaasd over het feit dat die brief niet bij mij is toegekomen, maar dat ik dat heb moeten vernemen in de wandelgangen, van een journalist die mij die brief liet lezen en een reactie wou.

Waarom vraag ik aan de Jeugdraad om daarin stappen te ondernemen? Voor alle duidelijkheid, we hebben nog niet afgesproken hoe we dat gaan doen. In de beheers-overeenkomst met het Steunpunt Jeugd staat dit vermeld, ze hebben dit ondertekend. Bij de Jeugdraad is er geen beheersovereenkomst. Maar ik vind het principe dat de Jeugdraad zo representatief mogelijk moet samengesteld zijn, een heel terecht principe. Sommigen zeggen dat ik mij niet te moeien heb met de samenstelling van de adviesraden. Excuseer, maar ik heb het recht om toe te kijken op de samenstelling. Trouwens, de meeste van die adviesraden stel ik zelf samen. En die adviesraden moeten zo representatief mogelijk zijn. De Jeugdraad stel ik niet samen, dat doet hij zelf. Maar ik vraag om zo representatief mogelijk te zijn.

Het gaat niet over de algemene vergadering, maar over de raad van bestuur. De raad van bestuur bestaat nu uit 23 mensen. Ik vraag dat de Jeugdraad een inspanning doet om twee of drie mensen te zoeken uit een groep met een diverse cultureel-etnische achtergrond. Zijn dat excuustruzen of alibiali's? Gisteren is er met een grote meerderheid een decreet goedgekeurd over de representativiteit van vrouwen in bestuursorganen. Zijn dat allemaal excuustruzen? Het Vlaams Belang heeft zich onthouden. Zitten al die dames daar alleen omwille van hun geaardheid? Ik denk dat de kwaliteit zonder enige twijfel voorop moet staan, maar ik denk dat de Jeugdraad zo moet samengesteld zijn dat hij een weerspiegeling is van de samenleving. En collega's, of we het nu graag hebben of niet: onze jeugd is niet meer monocultureel samengesteld. Het aandeel van jongeren van allochtone afkomst is veel groter dan tien percent. Dat is de realiteit. Het argument dat die tien percent die ik vooropstel, een schending zou zijn van welk principe dan ook, vervalt dus volledig. Mijn vraag is volstrekt normaal. Ze verwijst naar de realiteit en naar de plicht van de jeugdraad om zo representatief mogelijk te zijn.

De twee brieven – ik vond de heftigheid van de brief van mijn collega overigens buiten alle proporties – hebben het debat opnieuw aangewakkerd en hebben het debat in een richting geduwd die ik wil vermijden. Ik probeer via dit debat te komen tot een meer harmonieuze samenleving, maar men grijpt het debat aan om opnieuw tegenstellingen op te wekken en ervoor te zorgen dat bepaalde groepen zich een slachtoffer voelen. Zo lijkt het alsof er een tegenstelling bestaat tussen de jeugdraad en allochtone jongeren. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Ik ben gechoqueerd door de teneur van het debat dat buiten deze commissie gevoerd wordt. Ik wil het debat op een constructieve wijze verder zetten, maar ik zal me wel voortdurend afvragen wat voor zin het allemaal heeft. Wat heeft het immers allemaal voor zin dat ik tijd en energie in dit debat steek, als men het te pas en te onpas in de publieke opinie gooit en er daar een karikatuur van maakt, zoals dat recent gebeurd is?

Ik vraag de Vlaamse Jeugdraad om ernstige inspanningen te doen om twee à drie personen op te nemen in hun bestuursraad van 23 of 24 mensen, als uiting van representativiteit. Stel u eens voor dat ik de Jeugdraad beschouw als een organisme dat zich weigert te richten tot groepen van diverse afkomst. Dan zou ik daar, overeenkomstig het regeerakkoord, veel minder middelen moeten aan geven. Ik moet meer middelen geven aan diegene die inspanningen doen om bruggen te slaan. De Jeugdraad moet die ook inspanningen ook leveren. Met het argument dat we bruggen moeten slaan en dat we meer middelen moeten geven aan die organisaties die daar ook in hun eigen bestuursorganisaties inspanningen voor doen, geven we gewoon uitvoering aan het regeerakkoord. Ik wil mij dan ook baseren op dat tweede citaat. Het is geen citaat waarmee ik in conflict lig.

Met het argument dat die twee à drie mensen enkel in de Jeugdraad zouden zitten als alibiali's, uit je meteen een waardeoordeel, alsof je in een samenleving geen twee à drie hoogstaande, geëngageerde en dynamische jongeren van allochtone afkomst kunt vinden die in de Jeugdraad op een formidabele wijze inhoud geven, ideeën aanreiken en de Jeugdraad sturen. Dat is pas racistisch.

De heer Sven Gatz: Zegt u nu dat de Jeugdraad racistisch is?

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Gatz, ik heb de brief in kwestie niet gezien, maar indien de Jeugdraad gezegd heeft dat mijn vraag alleen tot gevolg heeft dat er alibiali's in de Jeugdraad zullen zitten, zou ik dat racistisch vinden. Dat is een racistische redenering omdat ze ervan uitgaat dat in de bevolking geen twee à drie jongeren van allochtone afkomst te vinden zijn op basis

van hun kwaliteit, inzet, engagement en meerwaarde. Die redenering zou ik als zeer negatief beschouwen.

Op basis van al die argumenten denk ik dat het mijn plicht is om het debat met de Jeugdraad zo constructief mogelijk verder te zetten, om ervoor te zorgen dat de Jeugdraad forse inspanningen doet om twee à drie jongeren te zoeken die mee inhoud kunnen geven aan de Jeugdraad.

Mevrouw Poleyn, de Jeugdraad wordt inderdaad verkozen, maar die verkiezing wordt altijd voorbereid. De Jeugdraad gaat altijd op zoek naar jongeren die hun engagement willen opnemen. Die mensen laten zich verkiezen en vragen vervolgens aan alle jongeren om dat mee te ondersteunen.

Mijnheer Gatz, dit is een conflict dat geen conflict hoeft te zijn. Ik ben er heilig van overtuigd dat het mijn plicht is om in dit dossier mee een voortrekkersrol te spelen. Dit past in een van de grootste uitdagingen in onze samenleving: ervoor zorgen dat de interculturaliteit ook echt erkend en aanvaard wordt, en niet langer bekeken wordt als iets waar we angst moeten voor hebben omdat we het niet kennen.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijke en openhartige antwoord. Ik wil er toch nog een kanttekening bij maken. U zegt dat u twee jaar geleden gestart bent met uw actieplan voor meer interculturaliteit en dat dat plan breed gedragen werd. Dat klopt, behalve met betrekking tot een van de sluitstukken, met name het debat over de quota. Dat blijft een open debat.

We hebben allebei verwezen naar het regeerakkoord. We gaan elkaar niet overtuigen middels teleologische en andere lezingen van het regeerakkoord. Op dat vlak staan we nog even ver van elkaar als bij het begin van het debat.

Ik wil de Vlaamse Jeugdraad hier even in bescherming nemen. De Jeugdraad is geen verlengstuk van uw beleid, maar een gesprekspartner, een autonoom orgaan. Als de mensen van de Jeugdraad bepaalde handelingen menen te moeten stellen, met name het schrijven van brieven naar leden van de regering, is dat hun recht. Ik laat in het midden of het een verstandige daad was, maar het toont wel aan dat zij zich in de gesprekken met u over dat onderwerp met hun rug tegen de muur gezet voelden. Ik denk wel dat het onverstandig is dat zij de brief niet aan u bezorgd hebben. Ze hadden dat beter wel gedaan, al was het maar als een vorm van beleefdheid.

Als minister werkt u met een aantal organisaties die een bepaalde autonomie hebben en die kunnen reageren op uw beleid. Zij doen dat vanuit hun overtuiging, en u moet dat kunnen aanvaarden. Ze hadden die brief beter

niet achter uw rug verstuurd, maar het feit dat ze reageren, stel ik niet in vraag.

Dan kom ik bij uw argument dat het maar over twee à drie allochtonen in een raad van 23 leden gaat. Op dat punt vinden we elkaar wél, maar het essentiële verschil is het volgende. Als de Jeugdraad wijs en verstandig is en ziet welke evolutie er is in de samenstelling van de bevolking, dan zet hij natuurlijk zelf de stappen die u wenst. Het is nu eenmaal zo dat de jeugdige bevolking van allochtone oorsprong in België meer dan 10 percent bedraagt. Over het doel van de diversiteit en interculturaliteit verschillen wij en onze fracties niet fundamenteel van mening, maar wel over hoe die wordt bereikt. Als de jeugdraad zelf oordeelt dat de samenstelling van de raad van bestuur zo divers mogelijk moet zijn, dan is dat goed. Ik ga er niet mee akkoord dat dit hen wordt opgedrongen en het blijkt zeer duidelijk uit uw voorstel dat u dat wilt doen. Nu antwoordt u genuanceerder door te stellen dat de Jeugdraad inspanningen moet doen en daar ga ik wel mee akkoord. Ik wil ook dat de Jeugdraad inspanningen doet, maar uw politieke acties gaan verder dan uw antwoord van vandaag: u wilt resultaten zien.

Minister Bert Anciaux: Dat is juist.

De heer Sven Gatz: Als die resultaten er komen op een vrij spontane wijze vanuit de eigen inzichten van de Jeugdraad, al dan niet als gevolg van de dialoog met u, dan is dat een andere zaak dan wanneer u quota oplegt.

Er is de uitdaging om de diversiteit in onze samenleving om te zetten in alle lagen van onze politiek, onze democratie en beleidscultuur. Misschien hebt u het soms wat lastig met het feit dat sommige partijen enkel met duwtjes vooruit willen en misschien moet hier en daar wel een duw worden gegeven. We gaan er echter niet mee akkoord dat er nog verder wordt gegaan en een 'stoemp' – we zijn allebei Brusselaars – wordt gegeven, en dat is wat met quota gebeurt. Daar vinden we elkaar niet.

Mijnheer de minister, u hebt niet geantwoord op de vraag hoe dit plan beleidsmatig voor u verdergaat. Is dit een feitelijke uitvoering van uw beleidsbrief en -voornemens? Zal dat decretaal worden bepaald?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mijnheer de voorzitter, of de Jeugdraad of andere meewerken aan de voorstellen of die tegenwerken, doet er weinig toe. Het gaat om het ondemocratische van de opgelegde quota. Dat heeft niets te maken met een of andere monoculturele stroom. Het gaat erom dat de deur openstaat voor wie dan ook, maar dat hij zelf moet beslissen of hij al dan niet door de deur stapt. Blijkbaar gebeurt dat niet.

Is het verhaaltje van negatieve emoties voor het onbekende een beetje zoals het Vlaams Belang, dat niet echt gekend is en daarom negatief wordt voorgesteld? Ik ga ermee akkoord dat ze inspanningen moeten leveren, maar er is weinig enthousiasme omwille van de realiteit. Met forceren gaan we niet akkoord en dat doet u door quota verplicht op te leggen. Dit standpunt van de Jeugdraad dateert al van midden 2006. Op hun website staat een gelijkaardige brief. Dat u nu verbaasd bent, verbaast mij.

Het zelf samenstellen van adviesraden lijkt me erg subjectief. We zullen zien wat de resultaten zijn. Kwaliteit moet voorop staan. Ik blijf erbij dat forceren fout en onrealistisch is aangezien men die twee of drie personen niet vindt in heel Vlaanderen. Ik vraag me dan ook af wat voor zin het heeft om al die inspanningen te leveren en te blijven leveren. Ik kondig een met redenen omklede motie aan.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het principe van het actieplan dat u twee jaar geleden voorstelde, werd door de Vlaamse Regering en enkele sectoren grotendeels gedragen. Over de quota was er echter geen duidelijkheid. Ik had gehouden dat u binnen uw sectoren en dus ook binnen de jeugdsector zou proberen om in overleg te zoeken naar manieren om meer diversiteit in de adviesraden te brengen. We staan achter het principe dat een adviesraad zo divers mogelijk moet worden samengesteld om iedereen in de samenleving te vertegenwoordigen. Nu heeft de jeugdraad aan de alarmbel getrokken omdat de gesprekken niet echt vlotten. Over de wijziging van het decreet op het landelijk jeugdwerk hebt u een concreet voorstel gedaan. Een en ander is me echter nog steeds niet duidelijk. De algemene vergadering wordt verkozen. Vorige keer waren er meer kandidaten dan verkozenen. Is uw voorstel dat op de lijst van de algemene vergadering 10 percent van een andere etnische achtergrond moet zijn of geldt die 10 percent alleen bij het kiezen van de raad van bestuur uit de algemene vergadering? Als dat laatste het geval is, hoe kunt u die 10 percent in de raad van bestuur opleggen als er geen 10 percent in de algemene vergadering zit? Dat is voor mij niet duidelijk.

Als dit in het decreet moet worden opgenomen, dan zal daar een parlementaire discussie over moeten worden gehouden. Onze fractie gelooft zeer sterk in een inspanningsverbintenis. Diversiteit moet zo veel mogelijk van onderuit worden gestimuleerd. We geloven niet zozeer in een absolute resultaatsverbintenis. Mijnheer de minister, zijn er naast het voorstel van de quota nog andere voorstellen uit de sector geweest om daar iets aan te doen? Hoe lopen de gesprekken? Hebben ze daarover zelf een beleidsplan opgesteld? Het is interessant om bij de parlementaire discussie te weten welke voorstellen er vanuit

het veld zijn. Laat ons proberen om de diversiteit van onderuit te stimuleren. Als na een aantal jaren blijkt dat dit nergens op uitdraait, dan kunnen we de discussie over quota opnieuw voeren. Ik heb nu echter veel te weinig informatie over eventuele andere stappen.

U verwijst naar het belang van bruggen tussen klassieke socioculturele verenigingen, jeugdverenigingen en -bewegingen en zelforganisaties. Wat is de stand van zaken daar? Welke initiatieven hebt u genomen om jeugdbewegingen te stimuleren om tot wat verkleuring van de eigen werking te komen? Het is natuurlijk het beste als er aan de basis verkleuring komt omdat dit dan sowieso doorstroomt naar de Vlaamse Jeugdraad en de lokale jeugdraden. We geloven ook hier meer in stimuleren dan opleggen of voorwaardelijke subsidiëring.

Voor alle duidelijkheid, CD&V vindt diversiteit zeker belangrijk om het samenleven van mensen te stimuleren. Het is wel belangrijk dat dit van onderuit groeit en dat het niet te sterk van bovenaf wordt opgelegd. We zijn ook geen voorstander van een 'stoemp', maar eerder van kleine stapjes die een meer duurzaam effect ressorteren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, het is een open deur intrappen als ik zeg dat als het niet nodig is, het niet moet. Als we diversiteit op alle terreinen van de samenleving terugzien, dan moeten er geen quota of andere dwingende maatregelen worden opgelegd. Als het nu eenmaal wel nodig is omdat het niet vanzelf gebeurt, als het niet automatisch gebeurt in de civiele samenleving, dan moeten we misschien wel iets ondernemen.

Ik verwijs naar de thematiek van de gendersamenstelling, denken we maar aan de verkiesingslijsten en de adviesraden. Minister Keulen heeft twee weken geleden via een rondschrijven trouwens laten weten dat de eenderde/tweederde-gendersamenstelling gerespecteerd moet worden. Mijn brievenbus zit vol met brieven vanuit gemeentebesturen die daar allerhande problemen mee hebben. De gendersamenstelling is de meest aanvaarde vorm van diversiteit die we in een aantal regels hebben gegoten en die we min of meer accepteren als vorm van gelijkberechtiging en rechtvaardigheid. Ook daarbij is een zachte, dwingende hand nodig om een aantal zaken te corrigeren die niet uit zichzelf werden gecorrigeerd.

Mijnheer Gatz, ik maak u er attent op dat minister Keulen, ondanks de adviezen van heel veel adviesraden, toch beslist heeft om de dwingende regeling toe te passen. Hij legt daarmee een quorum op – als ik dat hardop mag zeggen. U kent de materie goed. Het betreft een verregaande interpretatie van het Gemeente-

decreet. Ik stoor me daar niet aan, verre van, maar wie a zegt, moet ook b zeggen. Soms moeten we dwingend en soms moeten we stimulerend optreden. Het beleidsplan van de minister bevat veel meer stimulerende dan dwingende maatregelen. Laten we dat niet uit het oog verliezen. Laten we niet doen alsof alles alleen maar zou werken met dwingende maatregelen, want dat is niet het geval. Kijken we maar naar de culturele sector, naar wat steunpunten op eigen initiatief doen. Denken we aan het boek 'Tracks' waarin diverse cultuurpraktijken worden geïllustreerd en dat dient als inspiratiebron voor diverse organisaties. De zaak is zeker niet eendimensionaal.

De discussie over verkleuring is delicaat. De minister wees er zelf al op. Het is natuurlijk ideaal als de verkleuring vanuit de basis ontstaat, als die op een bottom-up manier en bijna automatische ontstaat. Zo komen we weer bij de discussie over het realiseren van de verkleuring in het lokale gemeenschaps- en verenigingsleven. We weten allemaal dat de drempels nog vrij hoog zijn, dat bijvoorbeeld Chiro- of KSA-groepen het heel moeilijk hebben om de verkleuring te realiseren. Ik heb respect voor de inspanningen die ze leveren, maar we stellen nu eenmaal vast dat een aantal etnisch-culturele groepen zich makkelijker emanciperen als dat onder gelijken kan gebeuren dan in een bredere context. Wie zijn wij om daar opmerkingen over te maken? Er gelden verschillende sporen van emancipatie. Ik verwijs even naar onze eigen arbeidersbeweging of de landbouwersbeweging. Daarnet werd gesproken over de KAV. Uit de geschiedenis blijkt dat het samenbrengen van arbeidersvrouwen, van gelijkgezinden, een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan hun emancipatieproces. Voor de verkleuring gaat dit ook op.

Als het niet vanzelf kan, ondanks de vele goede bedoelingen, dan is een zachte, dwingende hand soms nodig. Mijn partij wil daarvoor net een stapje meer zetten dan sommige andere. Een zachte, dwingende hand kan, net zoals dat het geval is in de opvoeding, soms heel positieve effecten hebben.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de voorzitter, ik wil even reageren op de genderargumenten van de heer Caron. Ik kan daar twee antwoorden op geven. Minister Keulen zet het genderbeleid voort dat al in de steigers stond voor de liberalen deel uitmaakten van de regering. Uit pragmatische overwegingen hebben we dat beleid niet willen terugschroeven. Op zich weegt dit argument niet zo zwaar, het is zelfs een beetje een flauw argument.

Mijnheer Caron, veel belangrijker is dat u een veel te korte sprong maakt met het simpelweg doortrekken van de quota binnen de genderthematiek naar de quota binnen het verkleuringsdebat. Bij mijn weten is het nog altijd zo dat er een aantal verschillen zijn tussen man en vrouw die objectief waarneembaar zijn. Ze zijn van een andere orde dan de culturele verschillen tussen bepaalde

groepen. Het gaat niet om dezelfde soort verschillen. Dit is een interessant debat. We worden geboren als een man of als een vrouw. Dat is iets anders dan geboren worden als Marokkaan of als Belg.

Minister Bert Anciaux: We worden toch geboren in een culturele omgeving.

De heer Sven Gatz: We worden binnen een bepaalde context geboren, maar we worden tijdens ons leven 'geaculturaliseerd'. *(Opmerkingen)*

We zijn hier aan antropologie en sociologie van de 'sjiekenbak' aan het doen. Maar stel dat een geadopteerd kind van Marokkaanse origine onmiddellijk na de geboorte naar de andere kant van de Atlantische Oceaan wordt overgebracht. U moet na 20 jaar eens kijken wat er gebeurd is met dat kind dat ondertussen volwassen is geworden. De geboorteplek speelt geen grote rol.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, ik heb het debat aandachtig gevolgd. Ik heb vooral gelet op de terminologie die werd gebruikt. Ik heb het debat geanalyseerd met het oog op de finaliteit achter het discours van verschillende sprekers. U kent mijn voorliefde voor de Chinese wijsbegeerte. Juist voor hij stierf, vroeg men aan Lao Tse of hij nog een laatste wens had. Hij zei: "Geef aan de begrippen hun ware betekenis terug."

We kunnen een lexicologische analyse maken van de begrippen die vandaag werden gebruikt zoals 'diversiteit', 'differentie' en 'verkleuring'. Op het einde van zijn discours merkte de heer Gatz op dat we een antropologische en sociologische analyse van de 'sjiekenbak' aan het maken waren. Dat was fout: hij was juist de discussie op een bepaald niveau aan het brengen!

Ik bekijk het gebruik van al die begrippen vanuit een heel ander standpunt. Het doet me een beetje denken aan een hond die achter zijn staart loopt. U blijft allen in hetzelfde cirkeltje van mensen draaien. U moet heel duidelijk specificeren waarover u het hebt, want dat is heel belangrijk. Lao Tse was uiteraard ook iemand met een etnisch-cultureel differente achtergrond ten opzichte van ons, maar dat betekent niet dat hij niet zou kunnen acclimatiseren bij ons of dat hij geen Vlaming onder de Vlamingen zou kunnen worden.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, het is inderdaad niet zo dat we op basis van deze interpellatie een totaaldiscours kunnen houden. We zouden lang kunnen praten over het thema 'Vlaming worden onder de Vlamingen'. Voor mij kan dat zonder probleem, op voorwaarde dat het 'Vlaming zijn' wordt beschouwd

als een koepelgegeven waarbinnen heel veel verschillen en diversiteiten kunnen worden ondergebracht.

In het kader van de herziening van het decreet Landelijk Jeugdwerk was een werkgroep bezig die heel regelmatig samen met mijn raadgeefster vergaderde. Alle punten waarover nog geen overeenstemming was, moesten nog worden afgetoetst met mij, zodat ze verder konden gaan na het gesprek met mij. In een laatste fase zou een gesprek gevoerd worden tussen mij en de jeugdraad. In die fase zaten we echter nog niet. We zaten nog in de fase van de werkgroep die het decreet Landelijk Jeugdwerk voorbereidde. Er was nog niet eens een terugkoppeling van de eventuele knelpunten geweest met mij.

Daarom was ik verbaasd, niet over de inhoud, want ik weet ook dat er geen algemene eensgezindheid over de quota bestaat. Het knelpunt in het kader van het decreet was nog niet eens opgeworpen of besproken met mij, laat staan tussen mij en de Jeugdraad verder uitgesproken. Ik vind het verrassend dat men, terwijl dat proces lopende is, daarover publiek de confrontatie aangaat.

Ik heb het altijd over de algemene vergadering van de Jeugdraad gehad. Ik ben geen specialist wat dat betreft, maar het staat me voor dat er meer dan één categorie is binnen de Jeugdraad. Er zijn vertegenwoordigers van algemene jongeren en er is een delegatie van het jeugdwerk in de algemene vergadering. Ik zeg niet dat dat naar analogie daarvan zo moet gebeuren, misschien is dat zelfs niet wenselijk. Ik bedoel dat je bepaalde zaken kan afspreken in het kader van het samenstellen van adviesraden of de Jeugdraad, die zouden kunnen tegemoet komen aan de vraag die ik heb. Het klopt dat dat in het kader was van de besprekingen over de herziening van het decreet op het landelijke jeugdwerk. Of dat dat dan in mijn ontwerp zal zitten waarmee ik naar de regering en naar het parlement kom, daar waren we nog niet aan toe. Daarover had ik op dat ogenblik nog niet eens beslist. Het lijkt mij logisch dat dat de laatste stok achter de deur is die je hanteert. Wel heb ik een tijdsplan voorgesteld waarin stond dat in 2008 ernstige inspanningen moesten zijn gebeurd die tot resultaat hebben geleid.

Er zijn tal van stimuleringsinstrumenten. Bij welke vereniging, zelforganisatie van allochtonen of zelforganisatie van het klassieke verenigingsleven ook, is er vanzelfsprekend nergens een vereiste dat zij in hun raden van bestuur de diversiteit moeten realiseren. Er is geen sanctionering, er zijn alleen stimuli in het samenwerken met groepen met een andere culturele achtergrond.

Op basis van de brieven is deze aangelegenheid door de heer Gatz aangebracht, maar u mag gerust weten dat ik het gesprek met de Jeugdraad opnieuw zal aangaan en zal pogen om tot een vergelijk te komen. Het is juist dat ik tegen 2008 resultaat wens, en u moet mij daar maar op afrekenen, of dat nu automatisch of vanuit een initia-

tief van de Jeugdraad zelf wordt gerealiseerd. Misschien is dat een argument om het niet-verplichtend in een decreet op te nemen. We zullen dat gesprek nog verder voeren.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, we zijn een beetje nader tot elkaar gekomen.

Minister Bert Anciaux: Ik wil nog één ding zeggen. De heer Marginet was teruggekomen op het begrip alibiali. Ik reageerde dus op wat de heer Marginet had gezegd.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de Vlaams Belangfractie werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de tewerkstelling in de culturele sector

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, aan allen mijn groet. Volgens sommigen is de culturele sector vandaag een belangrijke werkgever geworden en is er zelfs sprake van een jobexplosie. Voorstanders van deze thesis verwijzen naar de cultuurindustrie en steunen zich op het hypeboek van Richard Florida, 'De opkomst van de creatieve klasse'. Voor een bespreking daarvan verwijs ik naar het boek van de heer Gatz, 'Stadslucht maakt vrij', wat zelf een verwijzing is naar 'Stadtluft macht frei' uit het werk 'Die Grossstädte und das Geistesleben' van Georg Simmel van 1903.

Zo zou de Vlaming vandaag 10 percent van zijn budget aan cd's, dvd's, boeken, theatertickets en dergelijke uitgeven. De vergrijzing zal dat nog meer in de hand werken zodat cultuur een zeer belangrijke economische en kapitaalcrachtige sector wordt. Door initiatieven zoals CultuurInvest, dat de bedrijfswereeld dichterbij de cultuursector brengt, zal deze tendens aangewakkerd worden. Het lijkt wel alsof de koudwatervrees tussen beide is verdwenen.

Florida beweert dat jonge dynamische mensen met lef en ondernemingszin, zich tegenwoordig aangetrokken

voelen tot de cultuurindustrie omdat ze er het potentieel van inzien. Dat heeft ook te maken met de gentrificatie in onze grootsteden. Het komt wonderwel van pas in een sector als cultuur, waar organisaties evengoed moeten worden gerund als in de privésector. Daarvoor verwijs ik naar de volgende vraag. Screening dringt zich op.

Mijnheer de minister, men gaat ervan uit dat CultuurInvest, eenmaal op kruissnelheid gekomen, heel wat mensen kan tewerkstellen. Men gaat zelfs uit van een duizendtal eenheden. Daartegenover staat een andere realiteit, namelijk dat in de feiten de tewerkstelling in de culturele sector overal daalt. In de stadstheaters vloeien mensen af, de opera heeft mensen moeten ontslaan, de Beethoven Academie wordt geheel opgedoekt. Daarenboven verkeert de individuele kunstenaar dikwijls in een heel precarie arbeidstoestand en noodgedwongen periodes van tijdelijke tewerkstelling of tijdelijke werkloosheid.

De tendens om meer naar het projectmatige te werken, versterkt bovendien de bestaansonzekerheid zoals hoger beschreven. De reden ligt voor de hand. In plaats van dat de werkgever de volledige lasten draagt, maakt men voortdurend van het systeem van de werkloosheid en de interprofessionele solidariteit gebruik, met alle gevolgen van dien.

Mijnheer de minister, kan men volgens u in Vlaanderen spreken van een jobexplosie of een jobdaling in de culturele sector? Voor beide thesen bestaan genoeg argumenten. Of is er een stijging in de sfeer van de culturele industrieën en een daling in de sfeer van wat we de traditionele cultuur kunnen noemen? Evolueren we naar een culturele wereld die steeds meer zal worden beheerst door efficiënte planning, running en screening zoals in de privésector, onder druk van organisaties zoals CultuurInvest? Ziet u tendensen voor de toekomst wat betreft de staat van tewerkstelling in de culturele sector? Is tewerkstelling in de culturele sector voor u een beleidsoptie?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de vragen zijn complexer dan bij een eerste lezing blijkt. Dat is niet zo verwonderlijk als je weet wie de auteur van de vragen is. Daarom wil ik u, vooraleer in te gaan op uw vragen, graag het interpretatiekader geven waarbinnen ik mijn antwoorden wil situeren. Ik hoop u daarmee tegemoet te komen, maar ik houd me uiteraard beschikbaar voor aanvullingen.

De complexiteit schuilt vooral in de begrippen van uw eerste vraag, namelijk 'culturele sector' en 'jobs'. De cultuursector is geen scherpe en mooi afgelijnde sector, en vraagt daarom altijd om een verhaal. Zoals u weet, dekt het wettelijke begrip 'culturele materies' een heel ruim hinterland, waarin ook jeugd, sport, media, luister van de taal, naschoolse vorming enzovoort zijn opge-

nomen. Ik vermoed dat u met deze vraag een meer beperkte invulling aan dit begrip wenst te geven.

Maar zelfs in een meer stringente definitie, blijven er tal van subsectoren die in Vlaanderen volop als cultuur worden bestempeld, maar bijvoorbeeld in een internationale context niet zo geclassificeerd zijn. Dat geldt duidelijk voor het sociaal-cultureel werk, de amateurkunsten en zelfs het erfgoed. Deze subsectoren van cultuur worden sociaal-juridisch voor het grootste gedeelte gevat door het Paritair Comité 329, dat ook het Paritair Comité sociaal-cultureel wordt genoemd. Maar ook deze classificatie blijkt bij nader inzien niet waterdicht, aangezien we er ook werknemers van de sectoren ontwikkelingssamenwerking, milieu, en opbouwwerk terug vinden. Binnen het bereik van het Paritair Comité 329 zijn er ongeveer 20.000 voltijdse equivalenten te klasseren.

Nu wordt het pas echt ingewikkeld omdat ook de lokale besturen heel wat tewerkstelling in deze context genereerden. Ik wil u in dit verband graag enkele cijfers geven voor mijn bevoegdheden Cultuur, Jeugd en Sport, waarin u naar schatting 50 percent in de cultuur, vooral de sociaal-culturele sector, mag tellen. Voor particuliere organisaties: 6718 voltijdse equivalenten, dus geschat zo'n 3400 voltijdse equivalenten binnen de subsector sociaal-cultureel werk en erfgoed; voor overheidstewerkstelling: 7561 voltijdse equivalenten, waarvan geschat zo'n 3750 voltijdse equivalenten binnen de subsector sociaal-cultureel werk en erfgoed.

Tot zover heb ik nog geen rekening gehouden met de subsector 'kunsten'. Deze wordt gevat in het Paritair Comité 304, waarin echter ook de vermakelijkheidsindustrie is opgenomen. Het Paritair Comité 304 gaat dus over werknemers die zowel in de gesubsidieerde kunsten, zoals gezelschappen en orkesten, als in de niet-gesubsidieerde kunsten, zoals vermakelijkheden, zijn tewerkgesteld. De meest recente gegevens spreken van zo'n 3600 voltijdse equivalenten die door het Paritair Comité 304 worden gevat, maar die dus niet allemaal in de gesubsidieerde sector te situeren zijn.

Kortom, het is niet zo eenvoudig om in dit kluwen een helder referentiekader op te bouwen. Ik vermoed dat u met deze vraag vooral peilt naar de beperktere betekenis van cultuur, namelijk de tewerkstelling in de subsector 'kunsten'. Daarbij wil ik nog aanvullen, en daarmee maak ik het kluwen wellicht nog meer ingewikkeld, dat er naast het statuut van werknemer nog vele andere soorten tewerkstelling zijn. Ik denk hierbij uiteraard aan het statuut van zelfstandige en van zelfstandige in bijberoep. Daaromtrent beschik ik momenteel niet over exact en betrouwbaar cijfermateriaal.

Ik heb u deze inleiding vooral willen geven omdat ik uw vraag wil interpreteren vanuit de relatie tussen het

nieuwe CultuurInvest en de gesubsidieerde kunstensectoren. U weet dat ik deze relatie, en vooral de introductie van cultuurindustrie en/of creatieve industrie, als erg belangrijk voor mijn cultuurbeleid inschat. Ik herhaal hierbij, en blijf dit beklemtonen, dat het introduceren van een nieuw beleidsinstrument, met name CultuurInvest, voor mij een belangrijke, noodzakelijke verrijking betekent. CultuurInvest mag en zal geen roofoverval plegen op mijn subsidiebeleid. Ik meen dat ik dat de voorbije jaren ten overvloede heb bewezen. Subsidiering is en blijft een fundamenteel, absoluut noodzakelijk en belangrijk instrument. Met CultuurInvest wil ik mijn beleidsinstrumentarium uitbreiden en richt ik me naar cultuuractoren met marktpotentieel die als vanzelfsprekend minder of niet passen in de subsidieruimte maar een erg nadrukkelijke rol in een cultuurbeleid spelen. Uiteraard heeft de toepassing van het instrument CultuurInvest gevolgen voor de tewerkstelling, maar hiervoor beschik ik nog niet over cijfermateriaal. Toch wil ik beklemtonen dat ik ervan overtuigd ben dat er geen negatief gevolg zal zijn voor de tewerkstelling in de gesubsidieerde kunstensector.

Ik ga nu graag meer gedetailleerd in op uw vragen. Kan men al dan niet spreken van een jobexplosie of jobdaling in de culturele sector? Voor beide theses bestaat genoeg ondersteuning. Diverse recente onderzoeken uit binnen- en buitenland hebben de creatieve industrie, een verzamelaar voor zowel de commerciële als de gesubsidieerde culturele sectoren, in kaart gebracht. Een recente studie van de Vlerickschool, 'Creatieve industrie in Vlaanderen', toonde aan dat de tewerkstelling binnen de creatieve industrie in Vlaanderen en Brussel een sterke jaarlijkse stijging heeft gekend in de periode 1995-2003, met name 1,51 procent. Dit staat tegenover de totale jaarlijkse werkgelegenheidsgroei, die slechts 0,95 procent bedroeg. Specifiek voor Vlaanderen bedroeg de jaarlijkse werkgelegenheidsgroei binnen de creatieve industrie zelfs 3 procent. Dat is 3 keer zo veel als de gewone groei.

Ook de Europese studie 'The Economy of Culture in Europe', een studie in opdracht van de Europese Commissie, toonde aan dat de tewerkstelling binnen de culturele en creatieve sectoren in Europa sterker stijgt dan de totale tewerkstellingsgraad. Diverse redenen kunnen aangehaald worden om de groei binnen de culturele en creatieve sectoren en de daaruit volgende tewerkstellingsgroei te verklaren, zoals de inspiratiebron die zij vormen voor traditionele sectoren, de groeiende beleveniseconomie en het toenemende belang van creativiteit en innovatie als economische criteria.

Zoals genoegzaam bekend hebbende gesubsidieerde culturele sectoren de recente jaren een significante toename in middelen gekend. In mijn beleidsbrief 2007 toonde ik reeds aan dat in de periode 1999-2009 de cultuurbegroting een verdubbeling aan middelen zal kennen. Deze toename in beleidsmiddelen had als een

van de kerndoelstellingen de sectoren te stimuleren in hun verdere professionalisering, met een stijgende tewerkstelling als gevolg.

Kunnen we spreken van een stijging in de culturele industrieën en een daling in de traditionele cultuur? Zoals ik zei, tonen diverse studies aan dat de creatieve industrie een sterke groei qua tewerkstelling kent. Een uitsplitsing van tewerkstellingscijfers tussen de creatieve industrie enerzijds en gesubsidieerde sectoren anderzijds is moeilijk, omdat deze afbakening niet gemaakt wordt binnen de nationale administratieve databanken en de kunstenaar zowel binnen gesubsidieerde als niet gesubsidieerde organisaties actief kan zijn. Zo kan hij of zij bijvoorbeeld zowel in een gesubsidieerde theatervoorstelling als in een commercieel televisieproduct optreden.

Gelet op de algemene sterke tewerkstellingsgroei binnen de creatieve industrie en de stijgende overheidsbudgetten voor de gesubsidieerde culturele sectoren tijdens het laatste decennium, is er overduidelijk geen negatief gevolg voor de tewerkstelling in de gesubsidieerde sectoren. Niet alleen het Kunstendecreet, maar ook – en ik verwijs naar de inleiding op deze antwoorden – andere decreten hebben een direct positief gevolg op de tewerkstelling in een bredere cultuurcontext. Zo heeft het decreet op het lokaal cultuurbeleid geleid tot een nieuwe groep van cultuurwerkers die intussen met meer dan 200 zijn en duidelijk hun stempel op het lokale beleid drukken, maar ook in het sociaal-cultureel werk, de amateurkunsten, het circusbeleid enzovoort. Gemiddeld resulteert een middelenverhoging voor deze sectoren voor 75 procent in nieuwe tewerkstelling. In deze zin haal ik ook gemakkelijk de engagementen voor uitbreiding die ik in het VIA 3-akkoord aanging.

Wat uw vraag over een evolutie naar meer efficiënte planning en running zoals in de privésector betreft: het is steeds een beleidskeuze geweest om de culturele sector te ondersteunen in zijn professionalisering en te laten werken volgens een efficiënte planning. Een streven naar meer efficiëntie binnen de organisatie mag volgens mij niet enkel toegeschreven worden aan de privésector. CultuurInvest zal hier enkel een rol in vervullen voor die organisaties die zich daadwerkelijk in een marktomgeving begeven. Voor de gesubsidieerde sectoren is er echter ook een ondersteuning en begeleiding naar meer planmatig werken en professionalisering, onder meer via de steunpunten, de belangenbehartigers en initiatieven als het Kunstenloket. Het stimuleren van planmatig werken uit zich daarbij trouwens niet enkel binnen de kunstensector maar ook en met name binnen bijvoorbeeld het jeugdwerk en het lokaal cultuurbeleid. Het investeren in efficiëntie en planmatig werken is voor mij een middel om uiteindelijk meer kansen en mogelijkheden te bieden aan de inhoudelijke, culturele werking.

Binnen de gesubsidieerde sector is het mijn ambitie om de middelen minstens op peil te houden. Deze middelen kenden de afgelopen jaren een opvallende stijging en het niveau van tewerkstelling binnen de sectoren is zeker versterkt. In aanvulling daarvan zal ik heel binnenkort uitdrukkelijk aan alle werkgevers in de kunstensector vragen om hun tewerkstelling van artistiek personeel duidelijk in beeld te brengen; mijn administratie zal hiervoor een werkbare indicator ontwikkelen. Dit moet me toelaten om in de toekomst nadrukkelijk voorwaarden te stellen om het aandeel tewerkstelling van artistiek personeel beduidend te verhogen. Voor mij is dit een belangrijke doelstelling in mijn kunstenbeleid.

Wat de creatieve industrie betreft, wil ik binnen de Vlaamse beleidsdoelstellingen, maar ook bijvoorbeeld in het kader van de Lissabondoelstellingen, deze sectoren helpen ontwikkelen tot een belangrijke marktfactor op nationaal en internationaal vlak en tot een sector die een omvangrijke tewerkstelling kent.

Wat de vorm van tewerkstelling betreft, stel ik vast dat de culturele en creatieve sectoren een grote mate van projectmatig werken kennen. Dat is niet enkel in Vlaanderen het geval, dit uit zich in alle Europese landen. Het is een federale realisatie van de laatste jaren dat er een statuut van de kunstenaar ontwikkeld werd dat op bepaalde vlakken een bijkomende bescherming biedt. Op het Vlaamse beleidsniveau probeer ik tegemoet te komen aan de mogelijke nadelen van het projectmatig werken door binnen de gesubsidieerde sectoren een aantal structuren – bijvoorbeeld kunstencentra, stadstheaters, werkplaatsen – te ondersteunen die houvast kunnen bieden aan het veld, nieuwe ontwikkelingen kunnen opvangen en deze helpen ontwikkelen.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Kunt u specifiekere antwoorden op de vraag naar de evolutie in de circuswereld?

Minister Bert Anciaux: Ik voorspel daar een stevige groei.

De heer Erik Arckens: Hoezo?

Minister Bert Anciaux: We gaan meer middelen besteden aan opleiding en jonge artiesten. Zij krijgen de mogelijkheid om eigen producties te maken. Zowel het aantal producties als de presentatie zullen groeien, zodat de tewerkstelling zal toenemen. De sector kromp gedurende jaren. Het aantal traditionele circussen daalde drastisch. Ik voorspel nu een heropleving.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de toestand van de stadstheaters en de aanstelling van een nieuwsoortig management

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, ik had deze vraag ingediend als interpellatieverzoek. Dat werd jammer genoeg afgewezen.

Mijnheer de minister, de stadstheaters van Gent en Antwerpen zijn de jongste tijd weer op diverse wijze in het nieuws geraakt. Het NTGent vanwege een penibele financiële toestand. Het kijkt op tegen een schuldenberg van 2,3 miljoen euro. Men geeft ook expliciet toe dat men de interne financiële werking niet meer in de hand heeft. Het betalen van lonen wordt moeilijk, de betaling aan leveranciers wordt uitgesteld. Dit wordt bevestigd door de heer Luc Van den Bossche, beheerder van allerlei commerciële instellingen en ook bedrijvig in de cultuursector.

Het Toneelhuis stelt dat zijn werking na 2009 niet meer haalbaar is met gelijke middelen. Grote herstellingen dringen zich op. De zaal blijkt zelfs niet meer theatertechnisch correct uitgerust voor professioneel theater anno 2007. Nieuw artistiek directeur Guy Cassiers vat het als volgt samen: “De overheid moet voor ons volgende subsidiedossier vertellen wat haar plannen eigenlijk zijn voor de stadstheaters.” Dat kan tellen. Wie alvast niet heeft gewacht om een ‘bilan général’ op te maken, is Guido Lauwaert.

U kent ongetwijfeld Guido Lauwaert. Hij was ooit de inrichter van de Nachten van de poëzie. Volgens Lauwaert zit de malaise in de stadstheaters veel dieper dan de financiële toestand. Op 20 juni 2007 maakte hij in een column in Knack een analyse wat hij ‘de noodtoestand’ van de grootste stadsschouwburgen van Gent, Antwerpen en Brussel noemt.

Ik haal enkele van zijn punten aan en voeg er zelf enkele aan toe. Lauwaert stelt dat de bezetting van de stadstheaters ondermaats is. Hij zegt dat eenmaal de première van een stuk achter de rug is, de zaal enkel nog gevuld wordt door schoolgaande jeugd. En dat is geen kunst want het leerplan verplicht de schooldirecties ertoe culturele uitstapjes te organiseren. Dat was vroeger ook al zo. In een antwoord op een schriftelijke vraag van mezelf over de bezettingsgraad van de stadstheaters over de laatste twee seizoenen, geeft u cijfers die variëren van 61 tot 93 percent over vijf jaar. Op zich lijkt dat een mooi cijfer. Maar wat als we er de leerlingenuitstapjes en gelijkgestelde uitjes van aftrekken?

Het is en blijft mijn stelling dat de gewone volksmens de weg niet blijft vinden naar de stadstheaters.

Lauwaert zegt: “Het gewone publiek blijft weg omdat vele producties de pampertijd niet zijn ontgroeid of zo hermetisch zijn dat enkel de inner circle kan bevroeden waarover het gaat.” Ik heb eigenlijk nooit iets anders beweerd. Ik vind het een schande dat de gewone man zijn weg niet vindt naar een stadstheater, dat volgens mij ook een publieke functie heeft. Ik vind dat we alle debatten over cultuurparticipatie en publieksparticipatie maar eens moeten stoppen als we er niet in slagen die mensen te doen participeren die er anders niet in participeren. We hadden het er gisteren nog over naar aanleiding van de decreetswijziging op het lokaal cultuurbeleid.

Het is uiteraard geen moeite om de inner circle alleen te doen participeren, maar ik denk dat iedereen in een publiektheater aan zijn trekken moet komen. U moet ook eens uitleggen wat de definitie van een stadstheater is. Waarin verschilt een stadstheater van de andere theaters en welke functie heeft het te vervullen?

Lauwaert stelt de ontaarding van de stadstheaters aan de kaak in die zin dat de artistieke directeurs zich omringen met een serviele vriendenkring, zoals in het Toneelhuis. Of erger nog, hij stelt dat zoals bij de KVS de artistiek leider een straathoekwerker is. “Een kunstencentrumleider is meer iets voor hem. Daar kunnen rassen en culturen en generaties zich volop mengen.”

Sinds mijn beruchte interpellatie over de KVS twee jaar geleden, is de door Lauwaert correct beschreven toestand in de KVS er volgens mij alleen nog op achteruit gegaan. Men blijft volop de metapolitieke toer opgaan, onder meer in de onverbloemd politieke columns van de heer Jan Goossens, waarin die alle aspecten van de hedendaagse politieke wereld belicht onder meer in de progressieve stadskrant De Morgen. De KVS is een tempel geworden waar belangrijke politieke figuren boekvoorstellingen houden. Het repertoire van de KVS past nog meer dan vroeger in een uitgesproken politieke context waarbij de multiculturaliteit, de Vlaamse Beweging, de collaboratie en Congo de vier hoofdelementen zijn. Wie kritiek heeft, wordt verwezen naar de vermeende ‘artistieke vrijheid’.

Uiteraard is de artistieke vrijheid heilig. Ik geef toe dat ik twee jaar geleden kort door de bocht ben gegaan in verband met het verbranden van leeuwenvlaggen. Ik heb er later nog eens met de heer Annemans over gesproken. Hij zei me dat ik voorzichtig moest zijn met die artistieke vrijheid omdat die heilig blijft. Hij gaf een goed tegenargument: “Denk je dat het Bert Anciaux geen pijn heeft gedaan?”

Uiteraard is dus de artistieke vrijheid heilig maar die belet niet dat een openbaar theater dat toegankelijk dient te zijn voor iedereen, zich niet zo uitdrukkelijk politiek afficheert. Antwerpen schijnt dezelfde toer op te gaan, zij het in minder extreme vorm dan in Brussel. NTGent

houdt zich hier op de vlakte. Graag enige opheldering van u, mijnheer de minister.

Guido Lauwaert betreurt dat het repertoiretoneel in de stadstheaters te weinig aan bod komt. “Repertoiretoneel is en blijft de voornaamste taak van de schouwburgen. Of we krijgen straks een generatie van acteurs en toeschouwers die nooit gehoord hebben van Ibsen, Maeterlinck, Pinter, Büchner, Ionesco en Fassbinder.” Onze appreciatie is dat NTGent wel nog Maeterlinck, Ionesco en Griekse dramastukken brengt en zelfs goed. Antwerpen iets minder. Waarom staat men uitgerekend in Antwerpen op dit ogenblik niet stil bij Elsschot? En Brussel houdt het bij Claus en Boon.

Cultuur brengen is onder meer volksopvoeding, we mogen niet vies zijn van dit woord. En waar mogelijk, zeker in Brussel waar men simultaan op twee plateaus kan spelen, moeten alle genres aan bod komen, van experimenteel tot klassiek tot volks repertoiretheater. Ik zeg niet wat en wie moet worden gespeeld, maar een dergelijk kader vooropstellen is een plicht van de overheid. De minister verbergt zich te gemakkelijk achter de zo geheten ‘artistieke vrijheid’, die misplaatst is in deze context.

De belangrijkste reden van het faillissement ligt evenwel niet bij de artistiek leiders, maar bij de raden van bestuur, stelt Lauwaert. Die raden werden “enerzijds bezet door partijleden die politiek te zwak zijn om op federaal of regionaal vlak een rol van betekenis te spelen, en anderzijds door onbeduidende cultuurminnaars die zich met een zitje tot notabelen gepromoveerd zien.” Dat liegt er niet om. Wat de KVS in Brussel betreft, kan ik alleen maar bevestigen dat dit inderdaad zo is, al deel ik de denigrerende ondertoon van Lauwaert niet.

Minister Bert Anciaux: Ik apprecieer het dat u één zin niet leest, want die is niet juist. “De minister wil dat het liefst zo houden.” Dat is niet zo.

De heer Erik Arckens: Guido Lauwaert zegt: “Winst, verlies, imago, publieksopkomst: het zal ze een zorg wezen. De bekwame leden van de raad van bestuur zijn zo schaars dat ze nauwelijks iets in de pap te brokken hebben. Bovendien weten de raden van beheer nooit hoeveel het tekort precies bedraagt.” Guido Lauwaert geeft mijns inziens duidelijk aan wat de band is tussen het zwakke beheer van de stadstheaters en het soort mensen dat zich met dat beheer dient bezig te houden. Dienen we niet dringend te evolueren naar een volledige depolitisering en het beheer aan andere mensen over te laten?

Wie nooit financiële verantwoording dient af te leggen, moet zich uiteraard niet druk maken over tekorten. Hij of zij kan gewoon bij de overheid bedelen om meer

geld. Dat geldt zeker voor alle stadstheaters. Ik gaf de precaire toestand van NTGent en Toneelhuis al aan. Guido Lauwaert zegt: “De schouwburgen zijn kapot gesubsidieerd.”

“Velen uit het vak hopen dat de volgende minister een supervisor is, die een manager weet te vinden.” Zo concludeert Guido Lauwaert mijns inziens terecht. Volgens mij mag het ook deze minister in functie zijn. En Guido Lauwaert specificeert verder dat die manager dient te werken met één artistieke ploeg voor zes schouwburgen. Niet alleen de drie stadstheaters, maar ook Brugge, Leuven en Hasselt rekent hij erbij. Met andere woorden, een manager zonder raad van bestuur, die verantwoording aflegt aan de Theatercommissie en dus aan de minister. “Een manager die auteurs engageert om toneelstukken te schrijven die geënt zijn op de actualiteit op een voor iedereen begrijpelijke wijze.” De globale bewering van het aanstellen van één manager met een ploeg deskundigen kan ik volgen, maar Guido Lauwaert gaat iets te kort door de bocht wanneer hij zelf gaat bepalen over welke toneelstukken die manager opdracht dient te geven en op welke actualiteit ze betrokken dienen te worden.

Nogmaals: culturele differentie – niet gelijk aan diversiteit – dit wil zeggen zo veel mogelijk variëteit voor eenieder, dient onzes inziens de leidraad te zijn voor een nieuw beheer van de Vlaamse theaters. Dit betekent echter heel concreet dat de cultuurminister zijn politiek naar de theaters toe helemaal dient te herzien. Het volstaat niet geld te blijven pompen in bodemloze vaten of ze kapot te subsidiëren. Een nieuw globaal management dringt zich op. Indien de minister zoiets doet in andere culturele sectoren, zoals de Vlaamse Opera, waarom dan niet bij de stadstheaters?

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ook ik nam vanzelfsprekend kennis van het opiniestuk van Guido Lauwaert in Knack. Zoals genoegzaam bekend, biedt elk kwaliteitsvol magazine een forum aan kritische stemmen, die op geregeld tijdstip een gebeurtenis of een situatie uit het maatschappelijk-culturele leven de revue laten passeren.

De Dikke Van Dale is daarover duidelijk: “Een opinie is een mening, een gevoel dat men wil communiceren waarbij de stijl en de toonzetting belangrijker is dan de weergave van correcte cijfers en feiten.” Opiniestukken zijn daarom op hun best wanneer ze stilistisch uitblinken in het genre van het pamflet en de parodie. De charge-rende retoriek is bij Guido Lauwaert nooit veraf. Het wordt van bij aanvang overduidelijk dat de feiten hier helemaal ondergeschikt zijn aan de toon, teneur en vooral ook persoonlijke boodschappen van de schrijver. Natuurlijk vindt Guido Lauwaert Jan Goossens niet echt een straathoekwerker, neemt u dat van mij aan. Maar het bekt goed, en nogmaals, het past in het wat pompeuze stijlregister. In normale omstandigheden dient men een

opiniestuk te riposteren in gelijkaardige stijl en dus met dezelfde wapens. Maar uit uw vraag leid ik af dat u het stuk van Lauwaert vooral beoordeelt op de feiten. Daarom acht ik het wenselijk in te gaan op de intrinsieke beweringen van de auteur en deze te weerleggen.

Guido Lauwaert is duidelijk niet opgetogen over zowel de artistieke prestaties als de zakelijk-financiële werking van onze drie grote stadstheaters, met name de KVS, het Toneelhuis en het NTGent. Hij spreekt letterlijk over ‘ruïnes’. Het failliet ervan wordt volgens hem geïllustreerd door de ronduit lamentebele producties en het gebrek aan repertoiretoneel, het wegblijven van het publiek in het algemeen en het gewone publiek in het bijzonder, het karakter en de ambities van de artistieke leiders en vooral de onbekwaamheid van de raden van bestuur. Het gevolg van dit alles is dat naast het artistieke failliet ook op zakelijk gebied deze schouwburgen op sterven na dood zijn, dit alles niettegenstaande het feit dat ze “kapot gesubsidieerd zijn”. Uiteindelijk pleit de heer Lauwaert voor een anachronistische terugkeer naar een vanuit Brussel centraal geleid Nationaal Toneel, zoals ooit na Wereldoorlog II in de steigers gezet door Herman Teirlinck.

Collega's, laat me toe aan de hand van feiten deze beweringen tot hun juiste proporties te herleiden. Volgens de auteur zouden de stadstheaters geen repertoiretoneel meer brengen. De vraag luidt natuurlijk: wat verstaat men anno 2007 onder repertoire? Repertoiretoneel is meer dan een historische uitvoering van een klassieker. Niet alleen veranderde de laatste decennia het structurele concept van een repertoiregezelschap – en dat op uitdrukkelijke wens van de sector zelf –, ook de inhoud wordt aan de tijd aangepast. Toonaangevend theater vertrekt vaak vanuit de traditie, maar hertaalt en actualiseert onze erflaters in een dynamische aanpak. Net daardoor bewijst men de universaliteit van deze klassiekers.

De radicale eigentijdse herinterpretatie van teksten werd de norm voor onze stadstheaters. Ook de notie ‘tekst’ werd opengetrokken om ruimte te maken voor videoproducties of samenwerking rond muziektheater. Voorop staat dus niet het kunstmatig en museaal in leven houden van het bestaande repertoire, maar de soms balorige schuring van theater met dit tijdsgewricht. Het repertoire evolueert zo naar een verzameling van materiaal dat de basis vormt voor de uitdrukking van de besognes, frustraties en verlangens van deze tijd.

Elke hedendaagse theatermaker zet opnieuw zijn tanden in Shakespeare, Maeterlinck, Tsjechov en recent bij ons ook Hugo Claus. Hij leest die stukken echter vanuit zijn hedendaagse ervaringen en creëert daardoor een nieuw, actueel, dynamisch en vaak uitdagend referentiekader. Ik geef wel toe dat dat daarom niet altijd gemakkelijk is.

Ik kan u verzekeren dat het repertoiretoneel de kern van ons theatergebeuren blijft vormen. Met vele realisaties van de laatste jaren stonden onze gezelschappen hiermee ook internationaal aan de top. Ik verwijs onder meer naar ‘Oom Wanja’ van Tsjechov door Toneelhuis. Een aantal van die opvoeringen konden niet alleen rekenen op applaus in Vlaanderen, maar kregen ook internationale onderscheidingen en staande ovaties tot in Berlijn, Sint-Petersburg, Avignon en Buenos Aires. Zelfs een zogenaamde gedateerde auteur zoals Maurice Maeterlinck werd door Christoph Marthaler in een bijzonder volkse benadering gebracht voor het NTGent dit voorjaar.

Guido Lauwaert vindt Guy Cassiers, Johan Symons en Jan Goossens artistiek ondermaats. Helaas beweren andere stemmen net dat dit Vlaamse theater zonder meer aan de top staat in Europa. Ik verwijs naar de Nederlandse kwaliteitskrant De Volkskrant van donderdag 21 juni, waarin onder andere Hein Janssen dit onomwonden stelt en de productie ‘Mefisto for Ever’ – opnieuw repertoiretoneel want gebaseerd op de klassieker van Klaus Mann – van Guy Cassiers uitroept tot het beste theater van het jaar. Dezelfde productie is straks trouwens een van de toppers op het Festival van Avignon, samen met de Franse versie van ‘Richard III’ – alweer een klassieker – van de Vlaming Peter Verhelst.

Het is welbekend dat de KVS al langer met Hugo Claus aan de slag is, maar op haar eigenzinnige manier herwerkt de artistieke ploeg ons collectief theatererfgoed, gaande van Conscience over het volkslied en volkse lezingen zoals ‘Oom Toon. Waar gebeurd’, gebaseerd op ‘Tijl’ van Antoon Van de Velde, dat vorige zaterdag, 30 juni in première ging.

Terloops wil ik nog melden dat Jan Goossens vorige week de Cultuurprijs van de Vlaamse Gemeenschap mocht ontvangen binnen de context van de Gouden Ketjes. Het juryrapport loofde Goossens voor zijn pionierswerk op het vlak van interculturele werking, zijn permanente aandacht voor de link tussen Vlaanderen en Brussel en zijn bijzondere benadering van publiekswerking en buurtwerking.

U wijst op het metapolitieke karakter van de KVS, maar is niet elk correct engagement politiek getint, in de betekenis dat men uitspraken doet over waarden en situaties binnen onze samenleving? Het mag niet partijpolitiek getint zijn, politiek getint vind ik heus geen schande, integendeel. Kunst is nooit vrijblijvend en mag dit trouwens ook nooit zijn, omdat kunst per definitie vertrekt van het in vraag stellen van vanzelfsprekendheden.

U zult het met mij eens zijn dat dit absoluut kwalitatieve parameters zijn om te besluiten dat er nog nooit zoveel repertoiretoneel is vertoond op onze podia en dat de artistieke leiders binnen onze stadtheaters in binnen- en buitenland bijzonder hoog staan aangeschreven.

Een tweede bewering die ik wil weerleggen, is dat het gewone publiek zou wegblijven uit de grote huizen. Zoals ik u eerder in mijn antwoord op een schriftelijke vraag heb geantwoord, spreken de feiten die bewering tegen. Alle gegevens die de administratie in kaart brengt, spreken van bezettingsgraden die inderdaad variëren tussen 60 en 93 percent. Een dergelijke bezettingsgraad wordt dus niet gehaald enkel en alleen met de happy few uit de inner circle. Ik sluit niet uit dat er voorstellingen plaatsvinden voor halfvolle zalen, maar dat is eerder uitzonderlijk. En voor u zou verwijzen naar de zogenaamde gemakkelijksoplossingen, wil ik u melden dat leerlingenbezoeken en schoolvoorstellingen hier niet meetellen. Die vinden vooral plaats in cultuurcentra, initiatieven die ik overigens alleen maar kan toejuichen. Naar de stadtheaters zijn dergelijke schooluitstappen eerder zeldzaam.

We mogen anderzijds ook niet vergeten dat het aanbod van en de diversiteit aan culturele activiteiten de laatste jaren exponentieel is toegenomen. Enkele decennia terug beperkte een avondje cultuur zich tot de keuze tussen theater of de bioscoop. Nu kan iedereen niet alleen kiezen uit een overaanbod in de eigen huiskamer, maar kan er vrijwel dagelijks een keuze worden gemaakt uit diverse mogelijkheden van al dan niet gesubsidieerde cultuur. En die mogelijkheden gelden zeker en vast voor al onze centrumsteden, en zijn dus niet langer meer beperkt tot de grote drie – Antwerpen, Gent en Brussel.

Is er sprake van overaanbod? Wellicht wel, al neemt het bezoekersaantal nog altijd toe. Men kan zich terecht de vraag stellen wie nog de tijd vindt om een roman te lezen. Ik durf beweren dat iedereen vandaag op zijn wenken wordt bediend, wat niet wegneemt dat onze gesubsidieerde huizen en organisaties intensief moeten werken aan de verbreding en verdieping van hun publiek. Participatie is voor mij hét kernbegrip en het finale doel binnen mijn cultuurbeleid. Met het Participatiedecreet in de steigers wil ik dat expliciet benadrukken.

Ik besef dat hedendaagse kunst in het algemeen, en theater in het bijzonder, niet vanzelfsprekend zijn. De toeleiding naar en het vertrouwd maken met theater en hedendaagse kunst behoort tot de kernopdrachten van onze huizen. Daar wordt hard aan gewerkt, maar het kan nog beter. We mogen echter niet pleiten voor kwaliteitsarme producties die zich zogezegd op het niveau van de gewone volksmens plaatsen. Dat zou niet alleen beledigend zijn voor het publiek, maar gaat vooral voorbij aan de essentie van elke artistieke creatie: het is niet alleen belangrijk en zelfs noodzakelijk om het publiek te geven wat het graag ziet en hoort, maar ook om het publiek te geven wat het straks graag zal zien en horen. Ook voor die laatste dimensie engageert mijn cultuurbeleid zich expliciet.

De belangrijkste reden van het falen zou volgens Guido Lauwaert liggen bij de complete incompetentie van de gepolitiseerde raden van bestuur. Ik ervaar dat enigszins anders. Onze drie stadstheaters worden geleid door onafhankelijke raden van bestuur waarin enkele afgevaardigden zetelen, aangeduid door de Vlaamse Gemeenschap. Ik kan u verzekeren dat winst, verlies, imago en publieksopkomst hun absoluut wél een zorg is. Helaas wordt dit vooral aangetoond in tijden van crisis en onze-kerheid, zoals sinds enkele jaren binnen het NTGent.

Het is al te retorisch en vooral al te gemakkelijk om degenen die dit engagement wensen op te nemen, te herleiden tot onbeduidende cultuurminnaars. Gezien het grote engagement vanuit de Vlaamse Gemeenschap lijkt het mij billijk dat het Vlaamse overheidsbeleid de kans krijgt om vertrouwenspersonen binnen de raden van bestuur te hebben. Zoals u wellicht vernomen hebt, ben ik voorstander om binnen de raden van bestuur van de drie stadstheaters een regeringscommissaris te plaatsen, naar analogie van de grote culturele instellingen. Dit is momenteel reeds het geval bij de KVS. Na een statutenwijziging bij het NTGent en het Toneelhuis zal dit ook mogelijk zijn, en dit op korte termijn. De aanwezigheid van een regeringscommissaris versterkt nog de band met de Vlaamse Gemeenschap en laat een nog striktere begeleiding en monitoring toe.

U haalt terecht de financiële problemen binnen het NTGent aan. Die problemen dateren niet van gisteren, zelfs niet van de laatste maanden. Ze gaan terug op een historische schuld van einde van de jaren negentig. Ik ga daarover niet verder in detail treden. Ik verzeker u wel dat ik samen met mijn ambtenaren intensief werk aan een duurzame oplossing, waarbij de organisatie zijn verantwoordelijkheid ten volle opneemt. NTGent is bovendien niet komen bedelen om meer geld.

Wat zijn mijn plannen voor de stadstheaters? Het zal u niet verwonderen dat ik geen geloof hecht aan het toch wel anachronistische idee van een superintendent die de leiding zou krijgen over de creatie, de productie en de presentatie van zes schouwburgen in Vlaanderen. Dit idee strookt niet met de eigentijdse specifieke benadering van de relatie met onze steden. Het idee zelf heeft trouwens historisch bewezen niet te werken.

Lauwaert koestert blijkbaar een nostalgisch verlangen naar de tijd onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog, met de oprichting van het Nationaal Toneel. Herman Teirlinck greep daarbij op zijn beurt terug naar de negentiende-eeuwse mislukking van het 'Nationaal Tooneel'. In 1966 maakte de toenmalige minister van Cultuur, Renaat Van Elsdande, een einde aan dit nooit echt van de grond gekomen initiatief en werden de schouwburgen weer stadstheaters. Zoals u weet, hebben uitgerekend deze repertoiregezelschappen zich daarna artistiek dermate uitgehold dat hun centrumpositie tegen

het einde van de jaren tachtig van de vorige eeuw op de helling kwam te staan. Pas sinds het laatste decennium hebben ze, eerst binnen het Toneelhuis en NTGent en wat later in de KVS, binnen een totaal veranderd podiumlandschap hun centrale positie opnieuw ingenomen.

Nu vormen ze, samen met de drie kinder- en jeugdplatforms met name HETPALEIS, BRONKS en de KOPERGIETERY, de kern van mijn podiumkunstenlandschap. Die sterke kern wordt geflankeerd door een netwerk van kunsten- en cultuurcentra. Samen vormen ze een omvattend Vlaams podium met creatie, productie en presentatie. De uitdaging voor de komende jaren zal erin bestaan om die kern en het omringende netwerk maximaal en optimaal op elkaar te enten. Daarbij zal mijn allereerste zorg de plaats en positie van de kunstenaar zijn. Alles start immers bij de scheppende en uitvoerende kunstenaar. Daarom hebben onze grote huizen en kunstencentra de fundamentele opdracht om die creatieve individuen en gezelschappen letterlijk en figuurlijk onderdak te verschaffen.

Daarnaast hoop ik dat ons fijnmazig netwerk van cultuur- en gemeenschapscentra een grotere verantwoordelijkheid zal opnemen om de gesubsidieerde producties te presenteren. Een nog efficiëntere publiekswerving zal hier nodig zijn. In dit verhaal wil ik eveneens het niet-gesubsidieerde veld betrekken dat als vanzelfsprekend evenzeer thuishoort binnen ons culturele landschap.

Ik heb de laatste jaren binnen mijn cultuurbeleid het grote belang van dit pact, van deze samenwerking en synergie geaccentueerd en herhaald. Ik wil daarom benadrukken dat de actoren in het veld deze beleidslijnen langzaam maar zeker invullen. Het Toneelhuis, NTGent en de KVS zijn eerder conglomeraten van artistieke diversiteit dan het huis van één dramaturg die de toon zet. Natuurlijk behoudt elke plek zijn eigenheid en stelt de artistiek verantwoordelijke in grote mate zijn ploeg en satellieten samen. Dit gaat écht verder dan de enge vriendenkring of de gesloten circuits. Dezelfde benadering treffen we aan in de Beurschouwburg, de Werf en de Roma. Ik heb er het volste vertrouwen in.

Ik besluit met de vaststelling dat onze theaters, net zoals de Vlaamse Opera trouwens, geen centrale crisismanager nodig hebben. Ik beklemtoon dat onze theaters geleid worden door artistieke intendanten die geheel Europa ons benijdt, en dat ik niet de indruk heb dat dit bodemloze vaten zijn die "overgesubsidieerd" worden, zoals de heer Lauwaert zei. Ik zal met de nodige alertheid het zakelijke reilen en zeilen van onze stadstheaters volgen en kan Guido Lauwaert verzekeren dat het Vlaamse theaterlandschap zich niet in een noodsituatie bevindt, wel integendeel.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, ik wil nog afgeven op het feit of dit al dan niet belangrijk is, maar ik twijfel er echt aan. (*Opmerkingen*)

Ik denk niet dat het recht op twijfel is toegestaan voor een visie op stadstheaters.

Minister Bert Anciaux: Ik heb niet getwijfeld.

De heer Erik Arckens: We zijn hetzelfde debat aan het voeren als twee jaar geleden met dezelfde inhoudelijke argumenten. Ik heb een aantal punten opgeschreven die u hebt aangehaald. Guido Lauwaert stelt de zaken in zijn opiniestuk nogal scherp, en dat is nodig om bepaalde zaken naar voren te brengen. Dat is zijn artistieke vrijheid. Die Dikke Van Dale, die ken ik niet.

U gaat voorbij aan de essentie van de vraag. Ik verschuil me eigenlijk achter Guido Lauwaert om een algemene kritiek te geven op de stadstheaters. Ik vind het spijtig dat dit geen interpellatie is en dat andere leden zich niet hebben aangesloten. Men beschouwt wat gebeurt in de stadstheaters als de normale gang van zaken. U verdedigt dit als een evidentie. Uit wat ik hoor van mensen uit Brussel, Gent en vooral Antwerpen, blijkt dit absoluut geen evidentie te zijn.

Mijnheer de minister, wat is voor u een stadstheater? Waarin onderscheidt het zich van andere theaters? Heeft het een publieke werking? Enerzijds gaat u prat op een hedendaagse, modernistische aanpak, maar anderzijds waakt u als een kloek – wat uiteraard uw recht is als minister van Cultuur – over de richting waarin de stadstheaters moeten evolueren.

Minister Bert Anciaux: Is dat tegengesteld aan elkaar?

De heer Erik Arckens: Niet noodzakelijk.

Laat ons ervan uitgaan dat er drie soorten theater zijn: het klassieke repertoiretheater, het volkstheater en het experimenteel theater. U gaat niet in op fundamentele kritiek. U zegt dat we niet mogen overgaan tot het museaal in leven houden van bepaalde stukken of auteurs. Welnu, mijnheer de minister, er zijn mensen die daar expliciet om vragen. Ze vragen naar een klassieke bewerking van bijvoorbeeld Shakespeare. U verwijst naar een opiniestuk in het NRC Handelsblad. Ik verwijs naar Kees Van Kooten – niet bepaald een aanhanger van het Vlaams Belang voor zover hij het kent – die in 1985 schreef dat hij niet snapte waarom bij uitvoeringen van Shakespeare de acteurs hun broek moeten uittrekken. Dat is hun artistieke recht, maar ik wil aangeven dat er in Nederland een tendens is om terug te grijpen naar klassieke standaarden en normeringen van theater. U verschuilt zich veel te gemakkelijk achter de hedendaagse ervaringen, maar ook het andere moet aan bod komen.

U hebt het over vertrouwenspersonen in de raad van bestuur. Wie zijn dat in de KVS? Dat zijn onder anderen

de heren De Gucht en Geysels. Ongeveer elke partij heeft er iemand om te wijzen op het vertrouwensgeven van de KVS. Dat is wat u bedoelt. U zult daar nu nog een regeringscommissaris aan toevoegen.

Minister Bert Anciaux: Die is er al in de KVS, maar niet in Gent.

De heer Erik Arckens: U vindt het de normaalste gang van zaken dat de artistiek leider, de heer Goossens, politieke stukken weggeeft, maar u zegt dat die niet partijpolitiek getint mogen zijn. Hij stelt nochtans expliciet dat hij voor sp.a opkomt. Dat kan allemaal. Ik heb u daarover een vraag gesteld, maar u verwijst me voor het statuut van de ambtenaar door naar minister Bourgeois.

Minister Bert Anciaux: Dat is niet juist. Ik heb u gezegd dat het een vzw is. Het zijn geen ambtenaren.

De heer Erik Arckens: U verwijst me door naar minister Bourgeois. Waarom doet u dat?

Minister Bert Anciaux: Misschien heb ik ooit wel eens verwezen naar collega Bourgeois, maar in alle geval niet in dat antwoord.

De heer Erik Arckens: Ik vind het heel spijtig dat u vanuit een hautaine houding de gang van zaken in de stadstheaters, in de KVS en vooral in Toneelhuis, blijft verdedigen. Vroeg of laat zal dit zich tegen u keren.

Minister Bert Anciaux: Ik wil helemaal niet hautain zijn. Ik heb er begrip voor dat een klassieke opvoering ook wel eens moet kunnen.

De heer Erik Arckens: Dat mag dus?

Minister Bert Anciaux: Speel geen spelletjes! Voor mij mag dat gerust. Ik ben er zelfs vragende partij voor dat de stadstheaters ook wel eens stukken brengen die gemakkelijker toegankelijk zijn voor een ruim publiek. Het is niet aan mij om de programmatie te doen. Ik vind wel dat stadstheaters zich moeten kunnen richten naar ruime bevolkingsgroepen in de samenleving. Diverse bevolkingsgroepen moeten in de stadstheaters hun gading kunnen vinden. Daar mogen en moeten extra inspanningen voor gebeuren.

De heer Erik Arckens: Definieert u eens een 'ruime bevolkingsgroep'?

Minister Bert Anciaux: Stadstheaters moeten ook inspanningen doen voor bevolkingsgroepen die weinig of niet participeren aan cultuur.

De voorzitter: De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen: Dit is een eeuwigdurende en diepgaande discussie. Ik wil twee elementen toevoegen.

Onlangs hebben we de gelegenheid gehad om met de commissie voor Cultuur van de gemeenteraad van Antwerpen een gesprek te hebben over deze thema's binnen Toneelhuis. Er is een zeer grote openheid. De punten van het repertoiretheater en het publieksbereik zijn op de tafel gelegd, en daar is in grote openheid over gesproken.

U weet dat het een vrij nieuwe ploeg is. Men weet waar men voor staat, men weet op welke thema's men de komende jaren moet wegen en waaraan men belang moet hechten.

Mijnheer Arckens, ik vind dat u alles een beetje te zwart-wit ziet en de zaak te veel in twee kampen deelt. Dat is natuurlijk de teneur van een column, maar een column kan voor van alles worden gebruikt, maar niet als analyse. Een column kan de discussie wel opengooien.

Op een aantal heel punctuele vragen die u vandaag stelde, werd zelfs al geantwoord. Op de vraag "Waarom geen Elsschot?" was men in snelheid gepakt. Volgend jaar zal dat wel komen. Men was ook een beetje ongelukkig omdat in de pers vooral over de financiële toestand werd gerapporteerd terwijl men vooral met het artistieke project bezig is. Op vragen die werden gesteld over de financiën, kon enkel worden geantwoord wat nog wel en wat niet meer mogelijk zou zijn. Het was echter geen klaagzang.

Het gesprek werd gekenmerkt door een heel grote openheid. Verschillende visies en thema's inzake repertoire, publiek en wel of geen klassieke stukken, en die ook hier vaak aan bod komen, werden er besproken. Ik was gecharmeerd door die openheid. Ik was trouwens niet de enige, ook uw collega's waren dat.

U had het ook een paar keer over de politieke opstelling van intendanten. Ik denk, eerlijk gezegd, dat elke grote intendant uit het verleden een politieke opstelling heeft gehad. Naargelang het tijds kader veranderde die politieke opstelling of het thema. Soms ging het om de Vlaamse ontvoogding. Dat is een heel belangrijke politieke opstelling geweest. Waar situeert onze bevolkingsgroep zich in het land? Waar situeert onze staat zich in de wereld? Waar situeren kunstenaars zich in een multiculturele omgeving? Dergelijke thema's komen om beurt of in verschillende tijds kaders aan bod. Het is dan ook heel logisch dat gedreven intendanten, mensen met een visie, een positie innemen en soms heel expliciet zijn over waar ze met hun project staan. Dat is geen vrijbrief voor een artistieke beoordeling. Het is niet omdat men dat doet, dat men artistiek goed bezig is, dat is een andere kwestie. Maar een opstelling hebben inzake iets, is heel belangrijk. Er werd al verwezen naar Herman Teirlinck. Ik denk ook aan Benoit. Dat is altijd zo geweest, tot en met Gerard Mortier, die in Salzburg ook politieke statements ingenomen heeft.

De heer Bart Caron: Mijnheer Arckens, u zoekt spijkers op laagwater en u gebruikt argumenten die niet kloppen. Een paar dingen moeten me even van het hart.

Een. De stadstheaters en andere in een stedelijke context gesitueerde theaters hebben nog nooit zo dicht bij de stedelijke bevolking gestaan als vandaag. Toen ik jong was, waren de stadstheaters burgerlijke of kleinburgerlijke theaters. Vandaag staan de theaters verdorie meer dan ooit met de voeten in de werkelijkheid.

Twee. De theaters leggen ook bruggen naar publieks-groepen. In de oude tijd, toen repertoire werd gespeeld, gebeurde dat nooit. Toen stond het theater veel verder van de mensen dan nu. Nu zijn er aanknopingspunten. Vroeger kwam de gewone man niet naar het klassieke repertoire kijken.

De heer Erik Arckens: Kwam de gewone man niet in de KVS? Ik pak u op uw woorden.

De heer Bart Caron: Ik heb het natuurlijk over de theaters in het algemeen.

Drie. Ook vandaag wordt er heel veel repertoiretheater gespeeld, want bepaalde thema's zijn tijdloos. Kijkt u eens rond. Deze week verscheen 'Metamorfose in podiumland' van het Vlaams Theater Instituut. Daarin wordt de geschiedenis van het Vlaamse theater beschreven. De evolutie tijdens de laatste decennia worden erin beschreven. We zouden onszelf allemaal een dienst bewijzen door het eerst eens goed te lezen en dan de discussie opnieuw te voeren.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer Caron, u verwijt me dat ik een valse discussie voer. Bijgevolg stelt u dat ik niet zou weten wat de KVS vroeger heeft gebracht en dat het feitelijk om kleinburgerlijk theater ging. Mijn ouders gingen indertijd naar de KVS. De minister heeft er wellicht nog opgetreden. Ik heb er ook nog op de planken gestaan, en ik kan u verzekeren dat het experimenteel was wat ik deed.

Uw artistieke keuze mijnheer de minister, die van de heer Caron, die van de heer Vandenbossche, of die van mij, doen niet ter zake. We moeten duidelijk kunnen definiëren dat elke bevolkingsgroep in de maatschappij in een stadstheater terecht moet kunnen. De kernvraag hierbij is: wat is een stadstheater? Iedere bevolkingsgroep moet in een stadstheater aan zijn trekken komen, zeker als dat theater over twee platforms beschikt. Ik zeg u dat de gewone volk mens die in Brussel leeft, nu zijn weg niet vindt naar de KVS. Ik blijf dat een schande vinden.

Het kan trouwens niet dat de artistiek directeur van de KVS om de haverklap een opiniestuk schrijft in een blad – meestal is dat in De Morgen – en dat hij bovendien oproept om voor de sp.a campagne te voeren. Een artistiek leider moet geen politieke boodschap brengen, hij moet gewoon artistiek bezig zijn.

Uiteraard opereert hij altijd in een bepaald tijds kader, daarin hebt u gelijk, mijnheer Vermeulen. Dat tijds kader stond tot enkele decennia geleden in het teken van de Vlaamse beweging. Momenteel is er een ander tijds kader. Hij moet zijn zaak zo ruim mogelijk opentrekken, want anders bereikt hij het geheel van de bevolking niet.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Ik vrees eerlijk gezegd dat de heer Arckens het heeft over het Brussel van de jaren vijftig, niet over het Brussel van vandaag.

De heer Erik Arckens: Wat momenteel aan het gebeuren is, is heel typisch voor de incrowd. Het zou gefilmd moeten worden. Als er kritiek wordt geleverd op de stadtheaters, wordt er verwezen naar de jaren vijftig. Wat hier wordt gezegd, zou gefilmd moeten worden en op tv getoond.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over kinderopvang tijdens de zomervakantie

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, het is altijd plezierig om eens in een andere commissie een vraag te komen stellen. Ik moet u feliciteren voor het geduld dat u opbengt, ook al was uw lichaamstaal op het einde van vorige vraag erg duidelijk.

Mijnheer de minister, mijn vraag gaat over kinderopvang en over de rol die u kunt spelen als coördinerend minister voor de kinderrechten. Deze week hebben we een heel interessante discussie gehad in de commissie voor Welzijn. Ik zal die niet overdoen. Hier zijn trouwens een aantal collega's aanwezig die eraan deelgenomen hebben. Ik vond het een heel interessante discussie en ik kan de andere collega's alleen maar aanraden om het verslag te lezen.

De problematiek werd enerzijds aangekaart door een vader uit Kortenberg en anderzijds door de VVSG. Volgens de VVSG was er de laatste 2 jaar een verdubbeling van het aantal vragen naar plaatsen in de kinderopvang, vooral tijdens de vakantie.

Voor de collega's die het thema kinderopvang minder volgen, wil ik wijzen op het duidelijke onderscheid tussen de opvang van kinderen in kinderdagverblijven en deze vorm van opvang. Ook in de commissie voor

Welzijn waren er een aantal collega's die de twee vormen wat door elkaar haalden. Men probeerde de link te leggen met de wachtlijsten en een nieuwe wachtlijst te creëren, maar er is een duidelijk onderscheid tussen kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang van kinderen in de vakantie of voor en na de school.

Het probleem werd aangekaart door de VVSG. De vereniging stelt dat er een tekort is van 5000 plaatsen. Wellicht zijn er een aantal redenen voor de toename van de vraag naar opvang tijdens de vakantie. Ongetwijfeld is ook het feit dat een derde van wat men betaalt voor de opvang fiscaal aftrekbaar zal zijn, een reden. Ik ben ervan overtuigd dat de kwaliteit van de opvang een heel belangrijk element is. De laatste jaren is men gaan inzien dat vele initiatieven voorzien in een heel goede en kwalitatieve opvang. Daardoor is de drempel verlaagd.

Over de evolutie zouden we lang kunnen discussiëren. Ik wil u echter vragen stellen in uw functie van coördinerend minister voor de kinderrechten. Als sommige ouders, koppels, klagen dat ze 'slechts' 6 van de 8 weken hun kinderen in een opvanginitiatief kunnen plaatsen, dan begint het bij mij toch te kriebelen. In het verdrag staat immers heel duidelijk dat kinderen recht hebben op tijd met hun ouders. Het kan niet de bedoeling zijn dat de overheid zorgt voor alle opvang. We moeten duidelijk het signaal geven aan ouders dat het hebben van kinderen ook consequenties heeft. In de commissie voor Welzijn is tijdens de discussie heel duidelijk gebleken dat er uiteraard situaties zijn waarbij wel gestreefd moet worden naar meer opvang. Het gaat daarbij vooral om kansengroepen zoals alleenstaanden. Die belangrijke nuance wil ik benadrukken.

Mijnheer de minister, u bent ook minister van Jeugd en Sport. Ik onderstreep dat ik de mening deel van degenen die zeggen dat sportkampen en de jeugdsector geen vormen van kinderopvang zijn. Ook dat is een heel belangrijke nuance die we moeten blijven maken, ook al weten we goed dat sommige sportkampen zijn ontstaan om ouders met een beperkt aantal vakantiedagen te helpen.

Ik kom tot mijn vragen. Ik begin met de belangrijkste. Wat hebt u als coördinerend minister al gedaan om in dit debat de kinderrechten in te brengen? Ik denk vooral aan het recht van kinderen op tijd met hun ouders. Hoe staat u zelf tegenover de trend waarbij steeds meer ouders op zoek zijn naar voltijdse kinderopvang tijdens de schoolvakanties, bijvoorbeeld in de vorm van sportkampen, bivakken of speelpleinwerkingen?

Mijn volgende vragen zullen u misschien aanzetten tot het leggen van contacten met uw collega's. Op welke manier kunnen we de steden aanmoedigen om, vooral ten gunste van de kansengroepen, in de nodige uitbrei-

ding van kwalitatieve opvang te voorzien? Hebt u zicht op het aantal steden en gemeenten die een speelpleinwerking organiseren? Tijdens de discussie in de commissie voor Welzijn is immers ook gebleken dat de lokale besturen een heel belangrijke rol te spelen hebben. Er zijn trouwens een aantal zeer goede voorbeelden aangehaald. Ik kan het niet laten om de gemeente Zemst nog eens te vermelden. Wij hebben initiatieven genomen om de opvang uit te breiden. Het probleem dat er onvoldoende monitors zouden worden gevonden, doet zich bij ons niet voor om de eenvoudige reden dat wij daar zeer intensief mee bezig zijn en de jongeren begeleiden. Ik kan aan andere besturen aanraden om een gelijkaardig pad te bewandelen.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Collega's, ook ik volgde met enige verbazing en veel zorg de recente discussies over het tekort aan kinderopvang.

Graag ga ik uitgebreid op uw eerste vraag in, met een reflectie en een concrete beleidsduiding bij uw probleemstelling. De stijgende vraag naar voltijdse kinderopvang verhoudt zich uiteraard recht evenredig met de toename van het aantal tweeverdieners. Er zijn ontegensprekelijk steeds meer gezinnen waar beide ouders buitenhuis werken, al dan niet voltijds. Vanuit dit perspectief is de steeds nadrukkelijker vraag van ouders om meer adequate naschoolse opvang, begrijpelijk.

De overheden, ik wil dit hier duidelijk in het meervoud stellen, dragen hieromtrent zeker een verantwoordelijkheid. Er is een begrijpelijk appel van de inwoners om mee in te staan voor voldoende en kwaliteitsvolle kinderopvangvoorzieningen. Daarover hebben verschillende belanghebbenden, onder andere mijn collega-minister verantwoordelijk voor buitenschoolse opvang, maar ook de gemeentebesturen, de organisaties voor kinderopvang enzovoort, al ruimschoots hun meningen geventileerd. Hierbij past zeker ook een vraag om meer aandacht voor de rol en verantwoordelijkheid van de ouders.

De keuze voor kinderen is in veruit de meeste gevallen een bewuste keuze, dus met voorspelbare consequenties. Een gezinsuitbreiding brengt niet enkel veel vreugde maar vergroot ook het aantal financiële, organisatorische en andere vraagstukken. Het opvoeden van kinderen is ondertussen veel meer dan liefde, verzorging en begeleiding, want steeds nadrukkelijker een hoogstandje van organisatievernuft, agendabeheer en transportmanagement. Ondanks het feit dat onze gezinnen beduidend minder kinderen tellen dan enkele decennia geleden, is de globale aandacht en affectie voor de kinderen in een gezin daarmee zeker niet verminderd. Sommige pedagogen en sociologen gewagen zelfs van een te zwaar affectief en emotioneel gewicht binnen het kerngezin. In het zelfde licht gewaagt men van een compensatiegedrag

van druk bezig zijnde ouders die als 'Wiedergutmachung' hun kroost bedelven onder vaak dure en exotische cadeaus en attenties.

Collega's, ik wil niet te gemakkelijk meestappen in het verhaal van deze trendwatchers. Uit mijn persoonlijke ervaringen leid ik af dat de meeste ouders heel oprecht het welzijn van hun kinderen nastreven en daar in overgrote mate ook in slagen. Ons Jeugdonderzoeksplatform, afgekort JOP, stelde recent vast, via de jeugdmonitor, dat het welzijn van Vlaamse jonge mensen voor een overgrote meerderheid wel goed tot zeer goed zit. Vlaanderen heeft dus gelukkig een voornamelijk gelukkige jeugd. Daarmee wil ik de minderheid van kinderen, jongeren en gezinnen die het moeilijk tot zelfs onmenselijk hebben, niet wegvagen.

Toch wil ik bij dit voornamelijk optimistische verhaal een moraal aanbrenge. Nogal wat actoren in de samenleving stimuleren en verleiden jonge ouders om zich hyperactief op de arbeidsmarkt te engageren. Jonge mensen, en dus ook jonge ouders, drijven mee op de maatschappelijke stroom die almaar hogere materiële en psychologische eisen stelt. Het wordt bijna onmogelijk om zonder twee gemiddelde inkomens een gemiddelde levensstandaard te behalen. Reken daarbij de steeds minder betaalbare huisvesting en het beeld lijkt mij duidelijk. Het is ondertussen immers bijna een drijfjacht geworden in de richting van ondubbelzinnige economische activering: werken, hard werken, steeds harder werken. De hardwerkende Vlaming dus. Deze druk heeft rechtstreekse en diepgaande gevolgen op de intergezinrelaties. De tijdsdruk en het alsnog sneller en meer efficiënt leven kunnen zwaar wegen. Het gezin, als kern voor affectie en liefde, wordt vaak een druk kruispunt van agenda's, autodelen, ophalen en afzetten. Ik verwijs hierbij, met emotie, naar de recente tragische gebeurtenissen van baby's die in auto's vergeten worden, omdat ouders crashen in hun hectische organisatieschema.

Als minister van Jeugd en Kinderrechten, maar ook als vader, vraag ik hierbij uitdrukkelijk naar de belangen en wensen van de kinderen in deze discussie. Hun stem klinkt zelden rechtstreeks, terwijl er toch velen voor en namens hen optreden. Deze vraag geldt in de eerste plaats voor de ouders. Ik koester de hoop, met veel optimisme, dat ouders het belang van een rustige, affectie- en liefdevolle opvoedingsomgeving blijven nastreven en dat ze doorheen alle drukte en stress, toch een warm nest kunnen bieden. Ik weet dat dit niet altijd lukt en ik ondersteun daarom de inspanningen van de minister van Welzijn om de gezinsondersteuning en -bijstand te verhogen. Hier ligt een ontzettend belangrijke opdracht.

Daarnaast verheugt het mij dat de aanbieders van buitenschoolse opvang zich heel sterk inspireren op onder

andere de principes van de rechten van het kind. Ik ben er nogal gerust in: de kwaliteit van onze aanbiedingen ligt hoog, volgens sommigen zelfs te hoog. Ik verwijs naar de uitlatingen van enkele burgemeesters en schepenen. Te hoge kwaliteitseisen, zelfs ingegeven door de hoogste principes, kunnen immers een verlamdend of remmend effect sorteren op de uitbouw van een aanbod. Misschien moeten we deze kwaliteitseisen, vaak nog geïnspireerd door oude bekommernissen uit de volksgezondheid, veiligheid en hygiëne, kritisch op hun actualiteitswaarden toetsen. Ik houd me hiervoor graag beschikbaar als minister van Jeugd en Kinderrechten

In deze context verwijs ik graag naar een sector die rechtstreeks tot mijn bevoegdheden behoort, met name het jeugdwerk. Ik hoef u niet te overtuigen van de maatschappelijke en pedagogische kwaliteiten ervan. Het Vlaamse jeugdwerk scoort binnen internationale vergelijkingen zeer hoog, niet het minst omdat het zich manifesteert als een koppig maar gelukkig succesvol fenomeen: jonge mensen die overvloedig op vrijwillige basis verantwoordelijkheid nemen voor andere jonge mensen. Het is een heerlijke exponent van aantoonbaar sociaal kapitaal.

Het jeugdwerk speelt in de context van uw vraag een heel specifieke rol. Uiteraard biedt het jeugdwerk in de eerste plaats een aanbod waar kinderen en jongeren zich heerlijk ontspannen, amuseren, spelen en exploreren. Laat me dit heel duidelijk stellen: het jeugdwerk is niet uitgevonden om kinderopvang te bieden, zoals de heer Dehaene heeft gezegd, maar het biedt uiteraard wel opvang. Voor vele ouders, zeker in de vakantieperiodes, is het jeugdwerkeraanbod een uiterst belangrijk element in hun opvangplanning. Willens nillens lijkt een aanbod dat eigenlijk primair geen opvang beoogde, toch geëvolueerd naar een belangrijke speler op dit veld. Dit geldt heel speciaal voor de zomerkampen van jeugdbewegingen, maar zeker ook voor jeugddiensten van de mutualiteiten en uiteraard de vakantiespeelpleinen, de Grabbelpas en Swap. Daarnaast bieden ook de sportkampen, zowel in residentieel verband, met Bloso en de Vlaamse Gemeenschap als een belangrijke speler, als de vele lokale initiatieven, heel wat plaatsen voor ontspanning maar ook opvang aan.

Ten slotte kom ik terug op mijn vraag over de wensen van de kinderen. Na al dat organisatie- en opvanggeweld, dat ik met veel respect beschouw en waarvan ik de maatschappelijke relevantie hoog acht, vraag ik ook wat aandacht voor het recht op verveling. Kinderen en jongeren hebben ook een sterke behoefte om zich in een zone van vrijheid te bewegen. Het is geen goede doelstelling om de jeugd op elk moment te willen vangen in een organisatie-net. Jonge mensen willen ook wel eens ontsnappen aan de grijpgrage handen van overvloedig goedbedoelende organisatoren. We noemen dat verveling of nietsnutten, maar het zijn momenten van verwerking, dromen en wilde gedachten, wat toch heerlijk is.

Geachte collega, u spreekt mij in uw tweede vraag aan op mijn bevoegdheid als coördinerend minister Kinderrechten. Ik begrijp deze vraag, want de nood aan meer voltijdse kinderopvang wordt eigenlijk gesteld vanuit het belang van de ouders en veel minder vanuit het belang van de kinderen. Als coördinerend minister Kinderrechten wil ik voornamelijk doorwegen op thema's die de rechten en het belang van de kinderen zelf raken, vanuit het perspectief van het kind zelf. Die noden zijn er zeker.

Er zijn een aantal andere plekken waar echt wachtlijsten zijn, wachtlijsten die zwaar kunnen wegen op het welzijn en welbevinden van gezinnen, en dus van ouders maar ook van kinderen en jongeren. Als coördinerend minister wil ik hierbij vooral de kinderrechten belichten, vooral voor die kinderen en jongeren van wie de rechten en belangen het minst worden verdedigd.

Ik beschik over een netwerk van ambtelijke aanspreekpunten voor kinderrechten en jeugdbeleid. In de meest voor jeugd relevante ambtelijke entiteiten bewaakt dit aanspreekpunt de kinderrechten en jeugdbelangen. Dit netwerk wordt trouwens opgenomen in de wijzigingen die ik plan voor het decreet Vlaamse jeugdbeleid. De ervaringen met dit netwerk zijn erg positief en ook structureel. Het is met veel animo dat mij wordt gemeld dat mijn collega-ministers, zeker die betrokken bij Welzijn en Onderwijs, op een enthousiaste en werkzame manier de principes en normatieve uitgangspunten van het Vlaams Jeugdbeleidsplan toepassen en uitdragen. Daaruit put ik veel zekerheid om het niet gemakkelijke en nog amper ontgonnen spoor van een integraal jeugdbeleid verder te ontwikkelen. Ik hoop van harte dat ook het parlement me hierin sterk blijft ondersteunen.

In uw derde vraag gaat u terecht in op de kwaliteit van deze buitenschoolse opvang. Laat me vooreerst heel duidelijk stellen dat het organiseren van kwaliteitsvolle buitenschoolse kinderopvang, geen opdracht is die via het decreet lokaal jeugdbeleid rechtstreeks aan de gemeenten opgedragen wordt. In dit decreet staan enerzijds het jeugdwerk en anderzijds een meer omvattende aandacht voor kinderen en jongeren centraal, met een prioriteit rond jeugdinformatie.

Voor de specifieke buitenschoolse kinderopvang geldt er een andere regelgeving, onder de bevoegdheid van de minister van Welzijn en toegepast door Kind en Gezin. Zoals ik al eerder in dit antwoord zei, raken jeugdwerk en kinderopvang elkaar steeds vaker. Ik herhaal: jeugdwerk is primair geen kinderopvang, maar draagt in zich heel wat opvangkansen en -mogelijkheden. Zo ontwikkelt heel wat jeugdwerk zich tijdens de vakantieperiodes, vooral in de zomer maar zeker ook in andere schoolvakantieperiodes. Daarmee speelt het jeugdwerk overduidelijk een belangrijke rol binnen het geheel van opvangmogelijkheden, maar met een eigen klemtoon en

een aparte benadering, vooral geïnspireerd door de vragen van kinderen en soms minder vanuit de praktische behoeften van opvangzoekende ouders. Zeker de vakantie speelpleinen en sportkampen, en in mindere mate ook de Grabbelpas en Swap, worden steeds meer geïntegreerd in een lokaal kinderopvangbeleid.

Ik wil hierbij zeker een sterke link leggen met het gemeentelijk jeugdbeleidsplan, waarin ook de buitenschoolse kinderopvang een nootore plaats moet innemen. Hierin wordt onder andere weergegeven hoe het jeugdwerkbeleid aansluiting vindt bij andere beleidssectoren en overheden. Het is vanzelfsprekend dat de buitenschoolse kinderopvang hier vaak naar voren komt. Wij kunnen het alleen maar benadrukken dat binnen het jeugdwerk bijzonder veel kwaliteit aanwezig is en dat een goede samenwerking tussen deze twee sectoren de kwaliteit van de buitenschoolse kinderopvang alleen maar ten goede kan komen. Het keuzepallet voor kinderen en ouders wordt vergroot en de diversiteit van aanbiedingen kan een beter antwoord bieden op de vaak heel verschillende behoeften van kinderen en ouders. De strak gereguleerde sector van de buitenschoolse opvang en de veel vrijere sector van het jeugdwerk kunnen en moeten hier een complementair duo vormen.

Binnen heel wat lokale besturen stellen we dan ook vast dat er samengewerkt wordt tussen de jeugddienst en de gemeentelijke dienst bevoegd voor de buitenschoolse kinderopvang. Vaak wordt op de knowhow van de jeugdconsulent een beroep gedaan binnen het lokaal overleg buitenschoolse kinderopvang en worden jeugdconsulenten, vertrouwd met de eigen methodieken van het jeugdwerk, nauw betrokken bij de oprichting van Initiatieven Buitenschoolse Kinderopvang, afgekort IBO's. In sommige gemeenten dragen ze hier zelfs de verantwoordelijkheid voor. Toch moet ik erop wijzen dat het, buiten een inhoudelijke inspiratie vanwege het jeugdwerk naar de IBO's, zeker niet de bedoeling kan zijn om via het decreet lokaal jeugdbeleid ook financiële ondersteuning aan specifieke IBO's te geven. Het blijft de eerste en belangrijkste prioriteit van het decreet lokaal jeugdbeleid om in Vlaanderen vorm te geven aan een rijk en divers jeugdwerklandschap. 80 percent van de toegekende middelen blijven dan ook voorbehouden voor de ondersteuning en organisatie van lokale en intergemeentelijke jeugdwerkinitiatieven.

In uw laatste vraag peilt u naar het aantal gemeentebesturen dat zelf een speelpleinwerking organiseert. Uit een laatste telling, uit 2004, blijkt dat er 1127 verschillende jeugdwerkinitiatieven werden opgezet door de gemeenten zelf. We beschikken hier over zeer gedetailleerd materiaal, dat sinds 1989 systematisch en om de 3 jaar wordt geactualiseerd in het Cijferboek Gemeentelijk Jeugd beleid. Er komt er dit jaar weer een. Deze aanpak laat ons toe om een erg gedetailleerd beeld te bieden. Ik stel u graag enkele exemplaren ter beschikking.

Het gaat hier over initiatieven van gemeentebesturen, gestimuleerd en deels gefinancierd vanuit het decreet lokaal jeugdbeleid, met als belangrijkste oogmerk de vrije tijd van kinderen en jongeren zinvol in te vullen. Uiteraard betreft het zeer uiteenlopende jeugdwerkvormen, van crea-ateliers over Roefeldagen, jeugdhuis- en tienerwerkingen enzovoort. Opvallend is wel dat in deze bulk aan initiatieven de gemeentelijke speelpleinwerkingen de bovenhand halen. Maar liefst 221 van de 308 gemeenten organiseerden zelf een of meerdere speelpleinwerkingen, dit komt neer op 71,99 percent van de lokale besturen en 255 gemeentelijke speelpleinwerkingen. Daar bovenop zijn er ook 171 gemeenten die in Grabbelpas of een gelijksoortige werking voorzien. Via de Grabbelpaswerking willen gemeentebesturen kinderen tijdens de schoolvakanties aan een democratische prijs allerhande activiteiten aanbieden, vaak wel van kortere duur dan een volle werkdag.

Uiteraard zijn gemeentebesturen niet alleen verantwoordelijk voor de organisatie van de speelpleinwerking. Via het decreet lokaal jeugdbeleid, willen we de gemeenten ook aanzetten tot het ondersteunen en faciliteren van het particuliere initiatief. In heel wat gemeenten vinden dan ook speelpleinwerkingen plaats, die niet georganiseerd maar wel mede gefinancierd worden door de lokale overheid. In 2004 ging het om 179 van zulke initiatieven. Deze initiatieven worden niet alleen ondersteund door de gemeenten, die voornamelijk voor een financiële ondersteuning zorgen. Inhoudelijk worden zij sterk bijgestaan door landelijke koepelorganisaties die gesubsidieerd worden vanuit het decreet op het landelijk georganiseerd jeugdwerk en waarvan Vlaamse Dienst Speelpleinwerk de allerbelangrijkste is. Wel zien we een trend dat lokale besturen de organisatie steeds meer zelf in handen nemen. De gemeente is op alle vlakken, organisatorisch, financieel, beleidsmatig, logistiek en inhoudelijk de belangrijkste partner geworden in de organisatie van de lokale speelpleinwerking. Dit is een trend die zich de laatste 15 jaar aftekent en dus duidelijk kan worden toegewezen aan de invloed van het decreet lokaal jeugdbeleid.

Hoewel uit de cijfers kan worden vastgesteld dat speelpleinwerking steeds meer een 'opvangfunctie' vervult, blijft het toch belangrijk te benadrukken dat het speelpleinwerk in de eerste plaats een laagdrempelige jeugdwerkvorm is. Daarbij draait alles om het proces, de betrokkenheid en de dynamiek. Als minister van Jeugd heb ik evenzeer de taak dit eigen karakter van het jeugdwerk te vrijwaren.

Ten slotte, collega's, de aandacht voor de opvang van kinderen kwam begin van de jaren negentig in een stroomversnelling. Het is niet verwonderlijk dat de Vlaamse overheid hiervoor een heel aparte sector ontwikkelde, binnen de bevoegdheden van de minister van Welzijn. De initiatieven die hieronder vallen, zijn cen-

traal en strak gereguleerd en liggen in het verlengde van de beleidsvoering binnen de welzijnssector. Daarnaast ontwikkelde zich, tegelijkertijd, een beetje parallel maar zeer nabij, het Vlaamse beleid voor het lokale jeugdwerk. Hierin wordt vertrokken van een groot zelf-regelend vermogen van zowel de lokale besturen als de jeugdwerkinitiatieven. De Vlaamse overheid geeft hier algemene kaders, maar laat de concrete ontwikkeling over aan de lokale actoren.

Beide sectoren spelen een belangrijke rol als aanbieder van 'opvang' voor kinderen en hun ouders. Ze hanteren elk een eigen logica, die in de praktijk vaak aanvullend blijkt. Het is duidelijk dat de meerwaarde van beide sectoren het best tot haar recht komt via een goed gemeentelijk jeugdbeleidsplan. In steeds meer gemeenten gebeurt dat met stijgend succes. Dat is verheugend, want zo renderen de Vlaamse inspanningen veruit het best.

Ik hoop van harte dat het instrument gemeentelijk jeugdbeleidsplan, dat ik decretaal versterk vanaf 2008, deze evolutie blijft stimuleren. Dat hierbij de vragen en noden van kinderen als belangrijkste toetssteen gelden, staat voor mij buiten kijf.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ik dank u voor uw zeer uitvoerig antwoord, mijnheer de minister. Ik ben blij dat u focust op jeugdwerk met nadruk op de juiste accenten. In het Kinderrechtenverdrag staat dat kinderen recht hebben op spelen. Ik wil zeker niet dat het een meer nadruk zou krijgen dan het ander.

In verband met de kwaliteitseisen heeft minister Vanackere gezegd dat hij met Kind en Gezin zou gaan praten. Hij wil onder andere een opening creëren zodat jobstudenten kunnen worden ingezet in de door Kind en Gezin erkende initiatieven. Dat gaat nu niet. Dat is een belemmering voor de creatie van nieuwe plaatsen. Ik zou u willen suggereren om dit met minister Vanackere te overleggen zodat die normen onder de loop kunnen worden genomen.

U hebt niet gezegd dat er regelmatig overleg zou zijn met uw collega's. Dat lijkt me nochtans nuttig, vooral met het oog op de bepaling in het Kinderrechtenverdrag dat kinderen recht hebben op hun ouders. Ik ben blij met uw uitspraak over de evolutie van onze maatschappij en het motto 'werk, werk, werk'. Voor mij is het uw taak om in naam van de kinderen uw stem te verheffen in dit debat. Ik apprecieer dat u dat hier doet; ik betreur dat u dat niet tegenover de buitenwereld doet. Men hoort vaak de eenzijdige vraag naar meer opvangplaatsen. Als coördinerend minister moet u de stem van de kinderen vertolken, hun rechten verdedigen, en naar buiten uw stem verheffen.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Ik zal op vraag van het parlement meer mijn stem laten horen.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Ik wil geen politieke discussie starten, maar ik moet we wel inhouden. Ik hou van afgetekende politieke lijnen. Een partij moet een politieke lijn trekken. De heer Dehaene trekt hier een andere lijn dan CD&V op andere fora en niveaus. (*Opmerkingen*)

Ik apprecieer het idee dat er vanuit de kinderrechten grenzen zijn aan de groei van bijkomende jobs en de drukte van twee banen in één gezin. Kinderen betalen daar vaak de rekening voor. Maar het beleid kiest juist voor het tegenovergestelde. De gezinnen worden juist gestimuleerd om te werken. Het is gemakkelijk om hier dan te komen vertellen dat men opkomt voor de rechten van het kind. Tegelijk worden dan 5 tot 9000 extra opvangplaatsen gecreëerd en wil men meer jobs! Dat staat haaks op de rechten van het kind. U kunt niet op de ene plaats a zeggen en tegelijk een beleid ondersteunen dat b zegt.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ik kan u alleen maar aanraden, mijnheer Stassen, om ons programma eens te lezen. Ik zal het u bezorgen.

Ik wil u eraan herinneren dat we intussen acht jaar in de federale oppositie zitten. Veel zaken die u aanhaalt, moeten op het federale niveau worden geregeld. Ik wil één zaak citeren uit ons programma: wij zijn een zeer grote voorstander van een systeem dat ouders meer tijd geeft om met hun kinderen bezig te zijn in de loop van hun loopbaan. De kwaliteitskaart heet dat. Trouwens, meer werken betekent niet noodzakelijk minder tijd voor de kinderen, er bestaat ook nog zoiets als deeltijds werken en andere formules.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Jo Vermeulen treedt als waarnemend voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de effecten van de maximumfactuur in het basis- en kleuteronderwijs voor de sector van het kinder- en jeugdtheater

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag handelt over de beslissing van de regering over gratis onderwijs in de basisschool vanaf volgend schooljaar. Er is vastgelegd wat de kinderen allemaal krijgen, zodat de kostprijs duidelijk wordt. In het schooljaar 2008-2009 zal de maximumfactuur in werking treden. Mijn vraag gaat eigenlijk over de maximumfactuur in het basisonderwijs. Ik ga geen politieke stelling innemen over de kosteloosheid van het onderwijs. Die discussie moeten wij niet voeren en dat is al grotendeels beslist.

Ik zal het hebben over de onbedoelde neveneffecten van de maximumfactuur. Daar zit een visie achter die ik gedeeltelijk kan onderschrijven. De kostprijs van het onderwijs mag niemand uitsluiten of kansen ontnemen. Het kosteloos onderwijs en de maximumfactuur mogen de scholen met minder eigen middelen niet benadelen. Het mag er niet toe leiden dat ze minder kunnen aanbieden, dat ze andere keuzes moeten maken en dat ouders meer moeten betalen. Concreet denk ik aan schoolreizen, sneeuwklassen, culturele uitstappen enzovoort. Dat zijn betalende uitstappen, ouders moeten een bijdrage betalen voor de verplaatsing of de toegangskaart.

Sommigen vrezen dat de maximumfactuur snel bereikt zal worden met andere uitgaven dan culturele. De culturele uitstappen zullen dan niet meer door de ouders betaald mogen worden, maar door de school. Als een school daar echter de middelen niet voor heeft, kan ze daarop besparen. Dat gevaar dreigt. De kunsteducatieve initiatieven maken zich zorgen. Ze vrezen dat de scholen gaan vragen om hun prijzen te laten zakken omdat ze anders moeten afhaken. Ik denk niet dat dat de bedoeling was van de minister of van de decreetgever. Het zou wel een neveneffect kunnen zijn.

Mijnheer de minister, klopt mijn vrees, die ook de vrees is van een aantal organisaties die zulke projecten aanbieden aan het basisonderwijs? Hebt u al overleg gepleegd met de minister van Onderwijs? Is er al overleg geweest met de sector zelf? Als wat ik zeg zou kloppen, hoe kunnen we verhinderen dat dit zal gebeuren want het zou haaks staan op een van de pijlers van uw beleid, namelijk participatie? Vandaar mijn vraag over waarschijnlijk niet-bedoelde neveneffecten die wel eens groot zouden kunnen zijn voor bepaalde scholen waar kinderen dan verstoken blijven van theater en cultuuruitstappen omdat de maximumfactuur te snel bereikt zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil me graag aansluiten bij de vraag. De maximumfactuur is een deel van wat we het decreet kosteloosheid basisonderwijs noemen. En inderdaad, vanuit de cultuursector kan er een bezorgdheid geuit worden omwille van de scherpe maximumfactuur

inzake verplichte activiteiten die het schoolleven 'verlevendigen'.

De school zal maximaal 20 euro mogen aanrekenen voor het kleuteronderwijs en 60 euro voor de lagere school. De bedoeling van die maximumfactuur en het hele decreet is dat er geen excessen meer zouden zijn. Het kan niet meer dat bepaalde scholen heel hoge facturen hebben, vanuit de bekommernis dat iedereen evenveel kansen moet krijgen in het onderwijs en dat in principe onderwijs kosteloos moet zijn. Wij hebben dat basisprincipe altijd ondersteund.

Ik moet wel toegeven dat CD&V aangedrongen heeft om de vervoerskosten uit de factuur te halen. In de praktijk is dit vaak een hoge kost voor alle externe initiatieven die genomen worden. Voor bijvoorbeeld een zwembadbezoek of een museumbezoek, heb je vaak een bus nodig. De minister is er altijd van overtuigd geweest dat de vervoerskosten opgenomen moesten blijven en dat de waardevolle initiatieven konden blijven gebeuren. Zijn argument was vooral dat er dit schooljaar 45 euro extra werkingsmiddelen wordt toegekend aan de basisscholen en dat het decreet pas van toepassing is wanneer het decreet op de algemene financiering van het hele leerplichtonderwijs van toepassing is. Het is immers de bedoeling om dan de lat weer gelijk te leggen – het vrije, katholieke net is altijd ondergefinancierd geweest – en een nieuwe boost van werkingsmiddelen en omkadering te geven.

Het is de bedoeling dat de goede initiatieven kunnen blijven, zowel culturele initiatieven als sportactiviteiten en initiatieven over maatschappelijke problemen. Ik zou toch aanraden om het mee op te volgen. De extra bedragen die genoemd worden voor het basisonderwijs zijn zeer hoog, maar we moeten opvolgen wat het in de praktijk wordt.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Geachte collega's, de introductie van de maximumfactuur past in een geheel van maatregelen die de Vlaamse Regering en minister Vandenbroucke genomen hebben om de kosten van het basisonderwijs te beheersen. Er dient absoluut te worden vermeden dat de kosten die scholen doorrekenen aan ouders, een criterium is om een kind al dan niet in te schrijven in een bepaalde school. Daar zijn we het allemaal over eens. We willen niet dat het kostenbeleid van de school een sociaal selectiemechanisme wordt.

De maatregelen die genomen worden in het kader van de kostenbeheersing in het basisonderwijs, dienen samen gelezen te worden met enerzijds het pas door het parlement goedgekeurde decreet op de studiefinanciering, waarbij voor het eerst ook schooltoelagen in het basisonderwijs worden toegekend aan minvermo-

gende ouders, en anderzijds met het nieuwe financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs, dat zal zorgen voor een zeer forse verhoging van de werkingsmiddelen van de scholen.

Via de introductie van de maximumfactuur probeert men een scherpe scheidslijn te trekken tussen wat onder kosteloosheid valt, en wat onder een aantal andere drempels hoort. Onder de kosteloosheid zou alles vallen wat onder de eindtermen en ontwikkelingsdoelen thuishoort. Bij de zogenaamde scherpe maximumfactuur wordt onder meer bepaald wat bijdraagt tot de verlevendiging van het onderwijs, gemeenzaam bekend als de sportdagen, de culturele uitstappen en de eendaagse schoolreizen. Ook de verplichte schooluniformen of turnpakjes vallen hieronder, tenzij die als een sociale maatregel kunnen worden gekaderd, waardoor ze buiten deze maximumfactuur vallen.

Voor al deze kosten kan de school op jaarbasis een bepaalde som aanrekenen. Bij de zogenaamde minder scherpe maximumfactuur komen de meerdaagse studiebezoeken in beeld. Hiervoor kan men over de hele lagere schoolcyclus van zes jaar een bepaald bedrag aanrekenen. Goed om weten is dat de basisbedragen vastgelegd werden op basis van het huidige gemiddelde doorrekeningsgedrag van de scholen zoals dat onder meer door het Hoger Instituut voor de Arbeid en via een bevraging bij de onderwijsnetten in beeld werd gebracht.

In het kader van de decreetsbepalingen rond kosteloosheid en kostenbeheersing wordt vanaf dit jaar al 30 miljoen euro aan de werkingsmiddelen van de basisscholen toegevoegd. Dat is het equivalent van 45 euro per leerling per schooljaar. Vanaf het schooljaar 2008-2009 worden deze werkingsmiddelen nog eens met 85 miljoen euro per jaar verhoogd. Dat betekent een gemiddelde van 130 euro extra per leerling. Gemiddeld omdat dit per school zal afhangen van de leerlingenkenmerken. De bijkomende werkingsmiddelen die vanaf dit en volgend jaar worden toegekend, zorgen voor een verhoging van de werkingsmiddelen van de basisscholen met 30 tot 35 percent.

Het zou dus niet zo mogen dat scholen financiële argumenten aanhalen voor een eventueel verminderd inschrijven op culturele of andere activiteiten. Bij wijze van voorbeeld nog dit: voor een kind dat drie jaar verblijft in de kleuterklas en zes jaar in het lager onderwijs, zal een basisschool gemiddeld, over de hele schoolloopbaan van het kind, 1575 euro extra krijgen. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat dit meer dan voldoende is om het huidige sport- en cultuuraanbod van de school op peil te houden.

De door u geciteerde premisse dat “cultuur niet mag voorbehouden worden voor de betere scholen” is in deze dan ook een verkeerde premisse. Bovendien zal de voorziene stijging van de werkingsmiddelen van de basis-

scholen rekening houden met leerlingsspecifieke kenmerken. In de praktijk zal het er dus op neer komen dat basisscholen met veel kinderen uit de bijzondere doelgroepen over meer werkingsmiddelen zullen kunnen beschikken.

Ik wil u er op wijzen dat in het gratis zwemmen slechts voor één leerjaar per school is voorzien. Bovendien kunnen hier serieuze vragen bij gesteld worden. Er is immers niet bepaald hoeveel keer er dan wel in dat ene schooljaar gezwommen dient te worden, laat staan dat men op het einde van dat schooljaar moet kunnen zwemmen.

Ik ga heel expliciet op het voorbeeld van de zwemlessen in omdat hier mijn inziens een spanningsveld in beeld komt. Het spanningsveld tussen de eindtermen en ontwikkelingsdoelen enerzijds en de autonomie en het pedagogisch project van de scholen anderzijds. Het staat de scholen met andere woorden vrij om uit te maken hoe de eindtermen en ontwikkelingsdoelen gerealiseerd of verwezenlijkt worden. Voor een aantal muzische vaardigheden en attitudes zou dat kunnen via een theater- of museumbezoek. Men zou ook een gezelschap, een kunsteducatieve organisatie of een artiest in de school kunnen uitnodigen. Men kan zelfs een dvd vertonen in de klas.

Dat alles behoort tot de pedagogische autonomie van de scholen. Vanzelfsprekend zou ik het liefst hebben dat dit gebeurt in het theater of in het museum zelf, maar dat is niet afdwingbaar, en daar verandert de regeling op de maximumfactuur ook niet aan. Dit in vraag stellen is de autonomie van de onderwijsinstellingen in vraag stellen. Dat is een debat dat bij voorkeur in een andere commissie van dit Vlaams Parlement dient te gebeuren. Maar ik denk niet dat er rechtstreeks een impact zal zijn op het cultureel aanbod zelf.

Wat mij betreft zijn er dan ook geen redenen inherent aan het nieuwe onderwijsdecreet om aan te nemen dat de cultuurhuizen overal te lande – en de kinderen in de eerste plaats – de dupe zouden worden van de introductie van een maximumfactuur. Ik geloof de verschillende culturele centra en cultuureducatieve organisaties wel wanneer zij stellen dat verschillende scholen hun culturele participatie in afwachting van de introductie van de maximumfactuur afbouwden en dat de culturele centra hun aanbod op deze verminderde vraag hebben bijgesteld. Niettemin, zoals ik reeds heb aangegeven, kan dit slechts een heel tijdelijk fenomeen zijn daar er noch inhoudelijke noch financiële redenen zijn om de participatie af te bouwen.

De afgelopen dagen heeft de administratie Onderwijs per provincie een informatiedag georganiseerd voor de directies basisonderwijs. Daar waren ongeveer 90 percent van alle directies aanwezig. De beleidsmaatregelen

met betrekking tot de kostenbeheersing in het basisonderwijs zijn daar uitvoerig toegelicht en besproken. Ik mag aannemen dat, nu de principes voor de maximumfactuur geleidelijk aan doorsijpelen tot op schoolniveau, en de ware toedracht dus duidelijk wordt, de onderscheiden scholen geleidelijk aan opnieuw op hun gewoon niveau zullen intekenen op het culturele aanbod.

Onder meer daarom vroeg ik de minister bevoegd voor onderwijs om zo vlug en volledig mogelijk te communiceren over de maximumfacturen en in het bijzonder te wijzen op de meerwaarde van culturele bezoeken voor het verlevendigen van een pak eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Teneinde toch blijvend waakzaam te zijn voor de bezorgdheden van de culturele sector werd bovendien in de regeringsbeslissing ingeschreven dat een onderzoek zal worden uitgevoerd naar de eventuele effecten van het invoeren van een maximumfactuur op het aanbod van culturele en andere activiteiten. Dit onderzoek zal toelaten tijdig de situatie te analyseren en indien nodig te remediëren mocht blijken dat de maximumfactuur op een of andere wijze inderdaad een verminderde culturele schoolparticipatie tot gevolg heeft.

Zoals uit voornoemde elementen blijkt, hebben mijn medewerkers herhaaldelijk overleg gepleegd met zowel het kabinet van minister Vandenbroucke als met de cultuursector. Zo waren er diverse contacten met Marc Van Mechelen van het Steunpunt Cultuur Lokaal dat zich als sectoraal aanspreekpunt voor dit dossier aandient. Er was een vergadering op mijn kabinet met de vakwerkgroep Jeugd binnen Cultuur Lokaal over de materie, waarop ook een medewerker van het kabinet van minister Vandenbroucke aanwezig was. En er waren verschillende bilaterale overlegmomenten en multilaterale overlegmomenten met het kabinet Onderwijs.

Ik durf dus stellen dat de bezorgdheden van de culturele sector wel degelijk zijn meegenomen en dat die zelfs hebben geleid tot een specifieke beslissing tot monitoring in de schoot van de Vlaamse Regering en dit als flankerende maatregel bij de definitieve goedkeuring van het ontwerpdecreet dat de maximumfactuur moet invoeren.

Ik kan jammer genoeg niet in een glazen bol kijken, maar ik durf toch wel te hopen dat een en ander niet zo nefast zal verlopen als sommige culturele spelers recentelijk aangaven, integendeel. Mocht de introductie van de maximumfactuur om God weet welke redenen toch anders uitdraaien dan zult u in mij een actieve bondgenoot vinden om de minister van Onderwijs tot remedieering aan te moedigen.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ken de situatie een beetje, ik ben namelijk getrouwd met een directeur van een basisschool in het katholieke onderwijs.

Iedereen zal zeggen dat we niet gaan besparen op een goed werkende basisschool, maar ik ken de feiten waar basisscholen mee geconfronteerd worden. Dat is historisch gegroeid: de basisscholen, en zeker de vrije basisscholen, zijn jarenlang structureel ondergefinancierd en hebben op sommige vlakken een ongelooflijke achterstand. De zogezegd betere scholen met rijke ouders konden dat op een andere manier oplossen dan de scholen die minder middelen hadden.

Sommige scholen moeten dus een grote inhaalbeweging doen. Ik kan u verzekeren dat een deel van de werkingskosten heel goed besteed zullen worden om de achterstand in te halen. Vanuit pedagogisch standpunt valt daar niets tegen in te brengen. Die mensen weten immers op basis van hun ervaring wat er allemaal moet gebeuren en op welke vlakken ze een achterstand moeten ophalen. Door de onderfinanciering van de laatste tien à twintig jaar is er een structureel probleem gegroeid dat je niet zomaar wegneemt met die 45 en die 135 euro per jaar per kind.

U zegt dat u dat allemaal zult natrekken en monitoren en ik geloof dat. Ik vrees echter dat er eerder bespaard zal worden op cultuur dan op sport en ik vrees dat u geen minister meer zult zijn op het moment dat dat duidelijk wordt, met name over twee of drie schooljaren. Het zal ten vroegste duidelijk worden op het einde van het schooljaar 2008-2009, en waarschijnlijk pas later.

Ik ben in elk geval blij dat u het opgevolgd hebt en dat het op zijn minst gemonitord zal worden. Het is goed dat het neergeschreven zal worden, zodat wij of onze opvolgers kunnen kijken of uw voornemen uitgevoerd is of niet.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik merk dat de heer Stassen al politieke analyses maakt over de nabije toekomst, ik ga daar geen uitspraken over doen. De minister van Cultuur zal zijn sector altijd wel verdedigen.

Volgens mij moet u dit niet alleen vanuit de bevoegdheid Cultuur opvolgen. Ook vanuit het jeugdwerk zijn er aantal vormingsinitiatieven met betrekking tot het onderwijs, en ook vanuit de sport en het verenigingsleven in het algemeen.

Vanuit de idee van een 'brede school' is het belangrijk dat externen welkom blijven op school en dat dat ook betaalbaar blijft.

Minister Bert Anciaux: Ik kan mij alleen maar aansluiten bij de twee tussenkomsten.

Mijnheer Stassen, de scholen waarbij de ouders geen hoog inkomen hebben, bespaarden daar natuurlijk wel al op. Die scholen krijgen nu alleen maar extra middelen. Voorheen werd daar al stevig bespaard, omdat er

geen of weinig bijdragen van de ouders waren. Mijn echtgenote staat ook in het onderwijs. De situatie in haar school is bijvoorbeeld ook van dien aard dat er nu wel wat meer initiatieven mogelijk zijn. Dat doet echter geen afbreuk aan het gevaar waar u op wijst. Het zou naïef zijn mochten we daar geen rekening mee houden. We moeten rechtstreeks stimuleren vanuit Cultuur, Jeugd en Sport, zodat er meer aandacht is voor de activiteiten waar wij voor staan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de vzw Kunst in Huis

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, onlangs hebben wij het rapport van de vzw Kunst In Huis gekregen. Ik heb dat aandachtig bekeken en heb daar enkele bedenkingen bij.

De vzw Kunst In Huis wordt gesubsidieerd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, het Agentschap Kunsten en Erfgoed afdeling Kunsten en door de provincies Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. De vzw werd in 1978 opgericht door het toenmalige Ministerie van de Nederlandse Cultuur, in samenwerking met de toenmalige Federatie van Nederlandstalige Culturele Centra in België. Haar opdracht bestaat erin via kunstuitleen de hedendaagse beeldende kunst, in het bijzonder het werk van jonge en veelbelovende kunstenaars, in contact te brengen met iedereen die ervoor open staat. Dat is een nobele doelstelling.

Om deze missie te vervullen worden zeven strategische doelen geformuleerd. Ik hoef ze niet op te sommen, ze zijn u voldoende bekend. De bedoeling van de vzw is dat kunstenaars niet alleen voordeel halen op het vlak van waardering en promotie, maar ook op financieel gebied. Daarom betaalt Kunst In Huis jaarlijks hanggeld en heeft de kunstenaar ook de mogelijkheid om zijn werken te verkopen. Het gezamenlijke bedrag – van hanggeld en verkoop – dat Kunst In Huis in 2006 aan de 101 kunstenaars uitbetaalde, bedroeg afgerond 320.000 euro.

Het hanggeld is de vergoeding die Kunst In Huis aan de kunstenaars betaalt voor het ter beschikking stellen van hun werk. Hoe de jaarlijkse hanggelden berekend worden, wordt duidelijk vermeld in het jaarverslag dat ons onlangs werd bezorgd. In Vlaanderen zijn er momenteel negen filialen. Het systeem werkt voor de gebruikers op een tweevoudige manier: je kunt meedoen door een vaste jaarlijkse abonnementsprijs te combineren met de

eigenlijke betaling als klant van het uitleensysteem. Zowel particulieren als bedrijven kunnen instappen.

Als we de cijfers bekijken vanaf 1997 tot nu, kan ik daaruit opmaken dat de abonnementen voor particulieren doorgaans standhouden en dat er zelfs een groei is bij de bedrijven. Er is met andere woorden veel goodwill bij heel wat particulieren en vanuit heel veel bedrijven om de jonge kunstenaars mee te ondersteunen. Wanneer je echter de klantencijfers voor zowel particulieren als bedrijven beschouwt, zie je hier duidelijk een andere tendens. De goodwill om kunstenaars te ondersteunen is er dus, maar in de praktijk blijkt het werkelijke uitleensysteem toch niet zo spectaculair te zijn.

Mijnheer de minister, wat bedraagt de jaarlijkse subsidie van de Vlaamse Gemeenschap voor de vzw Kunst In Huis? Hoe beoordeelt u de financiële verhouding tussen de effectieve kunstenaarsondersteuning en de opgezette structuur? Ik vrees dat er meer aan de structuur betaald wordt dan aan het uitleensysteem. Lijkt het u zinvol om eens een evaluatie ten gronde te maken van het systeem? Zo ja, hoe ziet u dit en op welke termijn? Zo neen, dringt een evaluatie na bijna tien jaar zich niet op?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Collega's, de vzw Kunst in Huis werd inderdaad eind jaren zeventig als artotheek opgericht door de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse overheid trad al bij de oprichting toe tot de vzw. De opdracht van de vereniging past in een beleid gericht op cultuurspreiding, participatie en marktverruiming. Een belangrijke doelstelling is het ondersteunen en vergroten van de belangstelling voor en de deelname aan de hedendaagse beeldende kunst door uitleen van kunst via een netwerk van uitleenposten in Vlaanderen. Aan een ruimer en minder gespecialiseerd publiek wordt zo de mogelijkheid geboden om tegen een beperkte prijs kunst in huis te halen.

Een tweede, even belangrijke doelstelling, situeert zich op het vlak van de kunstenaar. De vereniging biedt vaak jongere, minder bekende kunstenaars een bijkomend platform aan om hun cultuurproductie aan het publiek voor te stellen. Via de aan de kunstenaars uitbetaalde vergoedingen voor de door hen ter beschikking gestelde en door Kunst In Huis uitgeleende werken, wordt een beperkt inkomensondersteunend effect gegenereerd.

Wat het inkomensondersteunend effect betreft wil ik wel wijzen op een kleine fout in uw vraag, mevrouw Hermans. U spreekt over een bedrag van 320.000 euro dat in 2006 aan 101 kunstenaars werd uitbetaald. Dat klopt niet. In 2006 betaalde Kunst in Huis 237.600 euro aan hang- of huurgelden uit aan 637 kunstenaars.

Het hanggeld wordt berekend op basis van de verkoopprijs van het kunstwerk, min ongeveer 30 percent administratieve kostendelging. Het hanggeld dat betaald wordt, is per jaar 15 percent van dit bedrag, met een maximum van 37,18 euro per werk en per jaar. Het getal 101 slaat op het aantal kunstenaars van wie er een werk verkocht werd. Er werden in 2006 een 200-tal kunstwerken verkocht voor een totaalbedrag van 129.160 euro, waarvan 85.377 euro aan de kunstenaars werd uitbetaald. Dat is een kleine 850 euro per kunstenaar.

De subsidie voor Kunst in Huis steeg van ongeveer 210.000 euro in 1997 tot 537.000 euro in 2007. Op het eerste gezicht werd de grootste groei in 2004 gerealiseerd, toen er 164.000 euro extra aan Kunst in Huis toegekend werd. De groei is evenwel volledig toe te schrijven aan de regularisering van 4 DAC'ers. Desalniettemin blijft het een belangrijk bedrag. Daarnaast kan de vzw sinds jaar en dag gebruik maken van een totale ruimte van 570 vierkante meter in de gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap in de Gallaitstraat in Schaarbeek.

Op basis van de cijfers van 2006 kan men stellen dat ongeveer twee vijfde van de subsidie in de overhead van de organisatie terechtkomt en drie vijfde bij de kunstenaar. Als men de totale werkingsmiddelen, inclusief lidgelden, in ogenschouw neemt, zal de rechtstreekse output voor de kunstenaar in verhouding minder zijn. De inkomsten uit huurgelden stijgen jaarlijks, terwijl er voor de verkoop van kunstwerken sinds 2004 een lichte daling vast te stellen is. Op het eerste gezicht daalt de verhouding van de vergoedingen uitgekeerd aan de kunstenaars via zogenaamde hanggelden en verkoop ten opzichte van de toegekende subsidies van de Vlaamse Gemeenschap.

Als je echter de eerder vernoemde DAC-regularisatie verrekent, dan is er maar een zeer kleine daling vast te stellen van een verhouding van 68 percent in 2004 tot 60 percent in 2006. Het is best mogelijk dat dit een normale schommeling tussen kalenderjaren is. In elk geval kan dit niet als een tendens op lange termijn worden geduid. Ook de verhouding van de lidgelden ten opzichte van de subsidies van de Vlaamse Gemeenschap blijft eigenlijk stabiel.

Is dit een slecht of een goed resultaat? In elk geval zijn voorliggende resultaten vrij constant op beide kerntaken. Zoals gezegd is de opdracht van de vzw tweevoudig. Enerzijds moet ze een forum bieden aan beeldende kunstenaars, anderzijds is er een participatieve en cultuurspreidende doelstelling. De twee opdrachten zijn wat mij betreft evenwaardig. Het inkomensgenererende effect is nooit een hoofdtak geweest, eerder een gunstig neveneffect.

Rekening houdend met het gegeven dat de meeste kunstenaars vaak jongere en minder bekende kunstenaars zijn, is elke meerwaarde voor deze kunstenaars een plus-

punt. Overigens mag men niet alleen voortgaan op de huurgelden en de rechtstreeks gerealiseerde verkopen. De vzw kan geïnteresseerden immers rechtstreeks doorverwijzen naar de kunstenaars of naar hun galerie.

De vzw slaagt er in elk geval ook in een publiek – ik zeg bewust niet een ruim publiek – vertrouwd te maken met hedendaagse beeldende kunst.

Ik zal de volgende weken een grondige evaluatie doorvoeren, ook in functie van de begrotingsopmaak 2008. Ik ben er voor mezelf nog niet uit of er al dan niet bijsturingen nodig zijn. Ik evalueer het tot op heden niet negatief, maar het zou wel eens kunnen dat we wat bijsturingen moeten doen. Er worden hier middelen voor ingezet en misschien moeten we de vzw vragen om de meerwaarde een beetje meer aan te tonen. Ik doe daar nog geen uitspraak over, maar we moeten dit onderzoeken. Als we kijken hoeveel middelen er ter beschikking worden gesteld, als we kijken hoeveel volk wordt bereikt en welke vergoedingen aan de kunstenaar worden uitgekeerd, dan stellen we vast dat dit een pak minder is dan de middelen die we ter beschikking stellen. Je zou eigenlijk kunnen verwachten dat dit een meerwaarde creëert. Ik wil echter niet kort door de bocht gaan en zal dit onderzoeken.

Dit initiatief heeft twee doelstellingen. Als het alleen de bedoeling zou hebben om kansen te geven aan jonge kunstenaars, dan kan dit efficiënter gebeuren. Als het de bedoeling is om meer mensen in contact te brengen met beeldende kunst, dan weet ik niet of we het efficiënter kunnen doen. Dat wil ik net laten onderzoeken. Als de middelen rechtstreeks ter beschikking van de kunstenaars zouden worden gesteld, dan komt meer geld naar hen. Geef me de tijd om dit te onderzoeken. De vzw heeft nogal wat vragen gesteld naar bijkomende middelen. Op basis daarvan wil ik nagaan hoe er bijsturingen kunnen gebeuren. Ik denk wel dat de Vlaamse Gemeenschap iets actiever moet worden betrokken bij het beleid van de vzw, zeker als we kijken naar de omvang van de middelen. Er is te weinig directe aansturing.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw eerlijk antwoord. Ik begrijp dat die evaluatie wat tijd nodig heeft. We worden geconfronteerd met een realiteit die dubbel is. Enerzijds willen we kunstenaars aanmoedigen en hen een forum geven. Ik vind dat zelf heel belangrijk want onbekend is onbemind. We moeten er alles aan doen om het forum zo groot mogelijk te maken. We moeten er anderzijds uiteraard over waken dat de middelen efficiënt worden besteed. Bouwen we geen structuur op die meer geld kost dan dat ze resultaat opbrengt? Ik wacht uw evaluatie af, mijnheer de minister.

Ik merk dat de privésector daar ook heel erg mee bezig is. Steeds meer bedrijven nemen initiatieven en geven kunstenaars een som geld om bijvoorbeeld de inkomhal aan te kleden. Ik heb de indruk dat dit efficiënter en sneller werkt dan wat we doen met de overheidsmiddelen. Ik apprecieer het dat u een eerlijke evaluatie wilt maken. Ik vraag u om ook na te gaan of het klopt dat de privésector mee op die kar springt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over knelpunten voor het lokale verenigingsleven en vrijwilligerswerk in de federale regelgeving

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in het voorjaar van 2006 was er in de media heel wat te doen over de administratieve overlast voor verenigingen en het vrijwilligerswerk als gevolg van federale regelgeving. U gaf aan voortdurend door verenigingen en vrijwilligers aangesproken te worden en zei dat er absoluut iets aan moest gebeuren. U hebt daarom samen met Vlaams minister Bourgeois de campagne ‘Samen Vereenvoudigen voor Verenigingen en Vrijwilligers’ gestart. Ik heb niet kunnen achterhalen wanneer die campagne precies is gestart, maar via een website konden plagerijen en dergelijke worden gemeld.

Op 10 juni waren er dan de federale verkiezingen en straks starten de onderhandelingen. Ik weet niet of informateur Reynders kennis heeft genomen van het rapport over de bevraging over de federale overlast, maar ik ben in elk geval benieuwd naar de resultaten. Dit rapport moeten we boven tafel brengen, want wie morgen ook aan de federale onderhandelingstafel zit, moet iets aan dit probleem doen. Mijnheer de minister, zijn de resultaten van de campagne ‘Samen Vereenvoudigen voor Verenigingen en Vrijwilligers’ al verwerkt? Zo ja, kunnen die publiek worden gemaakt? Hoe verhouden de resultaten zich tot de federale knelpunten die u in 2006 op tafel legde? Zijn daar mogelijke oplossingsporen uit voort gekomen?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de resultaten van de campagne ‘Samen Vereenvoudigen voor Verenigingen en Vrijwilligers’ zijn ondertussen verwerkt. Voor ik meer informatie geef over de resultaten en de conclusies, wil ik eerst de aanpak van deze campagne toelichten.

De campagne was een samenwerking tussen drie partners: mezelf, de bevoegde minister voor administratieve vereenvoudiging, de heer Bourgeois, en het middenveld verzameld onder de koepel van de Verenigde Verenigingen. De rechtstreekse aanleiding voor deze campagne heeft geen betoog: de alsmaar toenemende klachten vanuit het verenigingsleven over de extra lasten en de steeds meer administratieve verplichtingen die een groeiende financiële en organisatorische rompslomp met zich meebrengen.

Deze campagne verliep in twee fasen. In een eerste fase was er de publieke oproep om administratieve knelpunten en lasten te melden via de website ‘samen vereenvoudigen’ of via de Vlaamse Infolijn. Via affiches, folders en artikels in onder andere de verenigingstijdschriften werd iedereen opgeroepen om zowel de knelpunten als de mogelijke remedies kenbaar te maken. Met dit onderdeel beoogden we zowel een inhoudelijke versterking – noem het maar legitimering – van onze analyses als het versterken van de publieke aandacht voor de noodkreet over toenemende lasten voor het verenigings- en vrijwilligerswerk.

In een tweede fase hebben we de individuele meldingen verwerkt, gerubriceerd en vervolgens ter consultatie voorgelegd aan de lokale adviesraden. We kwamen in deze verwerking tot 41 verschillende knelpunten. De lokale cultuur-, jeugd- en sportraden werden elk afzonderlijk aangeschreven, maar daarnaast ontving elk gemeentebestuur ook een blanco formulier om aan de andere adviesraden in de gemeente te bezorgen. In totaal werden 1250 formulieren verzonden vanuit onze administratie. We kregen van 281 lokale adviesraden respons. Op de 308 Vlaamse gemeenten kwam uit 62 percent of 193 gemeenten minstens vanuit één adviesraad reactie. Ook op landelijk niveau vulden vier organisaties het formulier in. De Vlaamse Sportraad nam dit thema in werkgroepen op en kwam met een uitgewerkt voorstel.

Alle reacties en conclusies zijn gebundeld in een eindrapport dat ik samen met minister Bourgeois op korte termijn aan de Vlaamse Regering zal meedelen. Uiteraard zullen we, onder coördinatie van de bevoegde minister voor administratieve vereenvoudiging, elk van de Vlaamse knelpunten analyseren en voorstellen tot een oplossing formuleren. Het moet wel gezegd dat de knelpunten die zich op Vlaams niveau situeren heel specifiek bijna detaillistisch zijn, maar daarom natuurlijk niet minder belangrijk om ook hiervoor te zoeken naar mogelijke administratieve vereenvoudigingen.

Het rapport concludeert ook dat de knelpunten waarmee het verenigingsleven de meeste ervaring heeft, zich in overvloedige mate op het federale niveau bevinden. Ik licht dit graag toe met enkele treffende voorbeelden. Minimaal 50 percent van de adviesraden

die antwoordde, erkent een aantal problemen als een wezenlijk knelpunt. Vrijwilligers weten niet aan welke verplichtingen ze moeten voldoen, zegt 85 percent. Het is doorgaans moeilijk om een compleet overzicht te krijgen van alle relevante subsidies, volgens 78 percent. De SABAM-vergoeding en de billijke vergoeding moeten apart worden betaald, meldt 75 percent. Verenigingen zijn te weinig op de hoogte van de bepalingen in de vzw-wetgeving, zegt 74 percent. Vaak weten organisatoren van evenementen niet aan welke verplichtingen ze moeten voldoen, zegt opnieuw 74 percent. De SABAM-regelgeving maakt geen onderscheid naar soort vereniging of soort activiteit, zegt 69 percent. De vrijwilligerswet legt een aparte verzekering voor de vrijwilliger op, zegt 67 percent. Identificatiegegevens moeten herhaaldelijk aan verschillende of dezelfde instanties worden meegedeeld, meldt 62 percent. Extra administratief werk voor attesten kinderopvang, meldt 60 percent. De procedures in de vzw-wetgeving zijn niet afgestemd op de verschillende soorten verenigingen, meldt 58 percent.

Aan de adviesraden werd eveneens gevraagd de voor hun verenigingen vijf meest prioritaire knelpunten aan te duiden. Dit is hun top vijf: gebrek aan informatie over de vrijwilligerswet, administratie bij fiscaal attest kinderopvang, gebrek aan informatie over de vzw-wet, verschillende SABAM-tarieven per provincie en SABAM maakt geen onderscheid naar soort vereniging of soort activiteit.

Deze resultaten bevestigen de aanklacht die ik in het najaar van 2006 verwoordde. De administratieve lasten worden jaar na jaar zwaarder. Ze bedreigen de gewone werking van een vereniging en belagen in belangrijke mate de motivatie van vrijwilligers.

Dames en heren, de grootste knelpunten bevinden zich op het federale niveau. Ook dit kaartte ik in 2006 al aan. Vanuit de Vlaamse Regering probeer ik, met inzet van creativiteit, middelen en veel overleg, om een aantal federale blunders zo goed mogelijk op te vangen, zodat de hinder voor de lokale verenigingen en vrijwilligers zoveel mogelijk wordt beperkt. De maat is ondertussen meer dan vol. Het kan niet blijven duren dat Vlaamse beleidsvoerders steeds verantwoordelijk worden gesteld voor federale maatregelen die niet op de schaal en het incasseringsvermogen van ons vrijwilligerswerk zijn gemaakt, niet het minst omdat voorafgaand overleg niet in het federale werkschema blijkt opgenomen.

Ik ben het beu: ik word steeds opnieuw verplicht om op Vlaams niveau oplapwerk te verrichten. Ik dweil met een steeds sneller lopende kraan. Terwijl ik het ene probleem probeer te verhelpen, zoals de fiscale aftrekbaarheid, dient een volgend zich al aan, zoals sport- en cultuurchques. Op het moment dat de vrijwilligerswet eindelijk tot een eindpunt komt, lanceert men gratis verzekeringen, waarvan de aanpak, hoe goedbedoeld ook, voor het veld nog steeds niet duidelijk blijkt.

De achtereenvolgende beslissingen, aanpassingen en veranderingen maakten het mijn collega Inge Vervotte en mezelf onmogelijk om hierover een heldere communicatie te organiseren. Ondertussen staat de onduidelijkheid over het vrijwilligerswerk nog steeds op de eerste plaats in de top vijf van de lokale adviesraden.

Dames en heren, zolang er aan de basis en de oorzaken van deze problemen niets wordt gedaan, spelen ikzelf en mijn collega's bij deze problemen vooral de rol van pathetische loodgieters. *(Gelach)*

Een loodgieter zou toch minstens een lopende kraan moeten kunnen dichtdraaien. En juist daarvoor beschikken wij als Vlaamse overheid niet over de instrumenten en de bevoegdheden. Dit is niet langer houdbaar. Al verschillende malen haalde ikzelf of een collega in het Vlaams Parlement en in het Overlegcomité deze thema's en problemen aan. Ik zal dat blijven doen, laat dat duidelijk zijn. *(Opmerkingen van de heer Jos Stassen)*

Ik hoop dat ik het minder zal moeten doen, want in het verleden is het al behoorlijk veel moeten gebeuren. Wij kennen de echte knelpunten en ze worden ons nu nog eens bevestigd door de verenigingen zelf. We zijn in staat om hieraan iets wezenlijks te verhelpen.

Ik wil daarom met nadruk vragen om de toepassing en verdere operationalisering van de vrijwilligerswet en alles wat daarbij hoort aan verzekeringen, de inning door SABAM, de billijke vergoeding, en de problemen met de complexiteit van de vzw-wetgeving, op de federale onderhandelingsstafel te leggen als een absolute prioriteit. Deze euveld worden immers als uiterst pijnlijk gevoeld door tienduizenden Vlaamse verenigingen en vrijwilligers. Ik zal trouwens mijn gewezen collega's de nodige documenten en dossiers bezorgen. De Vlaamse Regering is sowieso vragende partij om dit te behandelen op federaal niveau.

Alle mooie woorden over middenveld en sociaal kapitaal klinken een beetje als praat voor de vaak indien we er niet in slagen om deze euveld succesvol aan te pakken. Ik ben blij dat ik in het memorandum van de Verenigde Verenigingen voor de federale onderhandelingen een heel gelijkaardig discours aantref. Dat sterkt me en stimuleert me om met een niet aflatende koppigheid op deze nagel te blijven hameren. Ik roep al mijn collega's, de parlementsleden en iedereen die bij de federale onderhandelingen betrokken wordt, op om deze boodschap met klem te vertolken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, na de mededeling aan de regering, neem ik aan dat het rapport ook publiek wordt gemaakt? Zal dat

op korte termijn gebeuren? Kunnen we het een van deze weken verwachten, voor de vorming van een regering en voor de vakantie?

Minister Bert Anciaux: Dit rapport zal inderdaad publiek worden gemaakt. Of het nu via een mededeling aan de regering is of niet, in elk geval wordt een dossier opgemaakt en overgemaakt aan degenen die aan de federale onderhandelingstafel zullen zitten. Het zou een beetje dom zijn dat een dossier pas klaar is tegen de tijd dat de federale onderhandelingen voorbij zijn. We mogen er niet te lang mee wachten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over bestedingen voor overheidscommunicatie op de regionale zenders

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is natuurlijk niet de eerste keer dat dit gesprek hier zal worden gevoerd. We hebben de kwestie al vaak aangekaart in deze commissie. Ik heb het over de lokale en particuliere radio's die, bij wijze van spreken, door een gebrek aan middelen in de problemen geraken. Daarom keurde het Vlaams Parlement op 7 december 2005 een voorstel van resolutie van de meerderheidspartijen goed om in de begroting een minimumbedrag of een vast percentage van de bestedingen voor overheidscommunicatie te reserveren voor de regionale omroepen (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 451/1*).

Helaas komen er verontrustende berichten vanuit de POF of de Private Omroep Federatie. Ze zouden gebaseerd zijn op cijfers van BeMedia, een coördinatiecentrum van de media voor overheidscommunicatie. In 2006 was regionale televisie goed voor 10 percent van de tv-bestedingen van de Vlaamse overheid, in 2007 gaat het om slechts 6 percent van de tv-bestedingen. Dat is een rare evolutie, zeker als we bedenken dat die mensen constant op onze deur komen kloppen om wat overeengekomen is te doen respecteren.

Aangezien de Vlaamse overheid niet in een subsidie voorziet aan particuliere regionale televisies, betekenen deze bestedingen voor overheidscommunicatie voor hen toch wel een fundamentele bijdrage tot hun functioneren en overleven. Een bijkomend probleem is daarbij dat de openbare omroep niet alleen zijn overheidsmiddelen zag toenemen, maar dat bovenop die werkingsmiddelen ook

de inkomsten uit de uitzendingen van 'boodschappen van algemeen nut' de laatste jaren exponentieel stegen. Daar wringt het schoentje. Door het volume aan uitgezonden boodschappen ontvangt de VRT aanzienlijke inkomsten die uit de markt worden gehaald, ten nadele van de particuliere omroepen.

Het spreekt vanzelf dat de openbare omroep alles in het werk stelt om via de VAR de boodschappen van algemeen nut verder te commercialiseren en om de inkomsten hieruit te maximaliseren. We kunnen dat de omroep niet kwalijk nemen, hoewel dat zeer tegen de zin van de private partners is. Ook dat is begrijpelijk.

Een en ander heeft blijkbaar te maken met de definitie van 'boodschap van algemeen nut'. En hoewel het desbetreffende decreet, en zelfs al meerdere aanpassingen eraan, een definitie geformuleerd heeft, blijft de handelswijze van de VRT een doorn in het oog van de regionale tv-partners, omdat de VRT er steeds opnieuw in slaagt om publiciteit in de wacht te slepen die ook door de particuliere sector perfect kan worden waargenomen.

Mijnheer de minister, vandaar mijn vragen. Kloppen de cijfers van BeMedia betreffende de tv-bestedingen van de Vlaamse overheid? Dreigt de resolutie van december 2005 op deze manier dode letter te worden? Erkent u het probleem, althans voor wat de formulering betreft van de 'boodschappen van algemeen nut' en van de weerslag hiervan op de regionale omroepen? Zo ja, welke maatregelen neemt u in dit verband?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vraag van mevrouw Hermans. De cijfers die ze aanhaalt, zijn inderdaad allesbehalve goed. Het is een open deur intrappen als we stellen dat de regionale zenders het allesbehalve makkelijk hebben om het hoofd boven water te houden. Links en rechts wordt er geopperd dat regionale zenders maar moeten samenwerken als ze er niet in slagen om te overleven. Samenwerken kan natuurlijk, maar mag niet resulteren in een werkelijk fuseren van bepaalde regionale zenders, want dat zou een verschraling zijn. We weten ook allemaal dat het voor regionale zenders, vanwege hun beperkte zendbereik, moeilijk is om voldoende reclame-inkomsten te genereren. Daarom is steun van de overheid nodig.

Ik pleit niet voor een systeem dat de overheid regionale zenders zo maar moet subsidiëren. Dat kan mijns inziens enkel maar voor twee zenders, namelijk voor tvbrussel en voor Ring-tv, en dat vanwege hun specifieke rol die ze moeten spelen in het kader van het Nederlandstalige karakter van de Rand en de positie van de Vlamingen in Brussel. Ik wil in deze dan toch nog even meegeven dat

ik betreur dat alleen tvbrussel een dergelijke ondersteuning krijgt en Ring-tv niet. Maar dat is een andere discussie, een discussie die misschien nog eens heropend moet worden, maar die nu niet onmiddellijk ter zake doet bij de vraag van mevrouw Hermans.

Maar, collega's, bij de bespreking van het voorstel van resolutie waar mevrouw Hermans naar verwijst, was er unanimiteit over het feit dat overheidscommunicatie en het aankopen van zendtijd hiervoor op de regionale zenders een goed middel was om in de nodige middelen te voorzien voor de zenders die het vaak zo moeilijk hebben. Evenzeer was er unanimiteit dat er hiervoor in een minimumbedrag of een vast percentage moest worden voorzien. Als ik nu de cijfers hoor die mevrouw Hermans hier aanhaalt, is dit minimumbedrag of dit minimumpercentage wel erg minimum. Ook is de rol van de openbare omroep, die via de VAR ook de inkomsten wil maximaliseren door boodschappen van algemeen nut naar zich toe te trekken, mijns inziens iets wat niet kan.

We hebben immers al meermaals de discussie gevoerd over de middelen die de VRT krijgt. Blijkbaar heeft men naar aanleiding van een mondelinge vraag van mezelf de indruk gewekt dat de Vlaams Belangfractie voorstander zou zijn van meer middelen voor de VRT, maar dat is geenszins het geval. De VRT krijgt voldoende middelen en het kan dus niet dat hij het ook nog eens de regionale zenders moeilijk gaat maken door via de VAR de boodschappen van algemeen nut verder te gaan commercialiseren en maximaliseren.

Kortom, de regionale zenders hebben wel degelijk hun maatschappelijke rol te spelen en daarom zou het wenselijk zijn dat die zenders de nodige ondersteuning van de overheid krijgen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. We weten dat zelfs de steun die door de overheid via boodschappen op de regionale zenders wordt geboden, vaak niet voldoende is. De mogelijkheden via de digitalisering kunnen hier misschien soelaas brengen. Is de minster van mening dat als de regionale zenders worden opgenomen in digitale interactieve pakketten, ze buiten de grenzen van hun regio zouden mogen gaan? Dat zou hen alleszins al aantrekkelijker maken voor adverteerders.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mijnheer de voorzitter, ik heb met de nodige aandacht geluisterd naar vier onderwerpen die een beetje afwijken van de vraag van mevrouw Hermans. Ik neem daarvan akte. Ze brengen me op ideeën voor vragen die ik een volgende keer kan stellen.

We hebben de discussie hier gevoerd en er werd beslist dat bepaalde vormen van overheidscommunicatie ter steun aan de regionale zenders zou worden gegeven

omdat ze in nogal moeilijke papieren zaten, omdat ze moeilijker commercieel verkopen en omdat ze op geen enkele manier de concurrentie met de VRT aankunnen.

In het licht van wat er gebeurt bij de regionale radiozenders van de openbare omroep, merken we dat de openbare omroep nu graag de regionale televisiezenders een bepaald lichaamsdeel wil aftrekken. *(Gelach)*

Ik heb de cijfers van de inkomsten even bekeken. Het gaat inderdaad over de essentie. Van heel veel van die boodschappen die de VRT brengt, vraag ik me af wat ze nog met het algemeen nut te maken hebben. Mevrouw Hermans wees er al op dat ze verkocht worden in een pakket door de VAR. Het gaat dus om een commercieel gegeven, want de VAR biedt het pakket aan. Ze worden aangeprezen als voordelig, als iets wat kan opbrengen. Tussen 2002 en 2006 merken we een stijging met 2 miljoen euro bij de openbare omroep. Dat brengt aardig op.

De discussie werd hier al vaker gevoerd, maar we moeten ze opnieuw voeren, want de regionalen blijven in de kou staan. Ik ben de eerste om te zeggen dat de we VRT niet kunnen tegenhouden. Als de openbare omroep de kans ziet, wandelt hij op de dunne lijn. Telkens weer worden nieuwe inkomstenbronnen en goudaders aangeboord. Dat gebeurt via alle mogelijke lacunes. We merken dat zelfs in het verslag van de POF. We merken dat de openbare omroep zich zelfs verzet tegen een verdere definiëring van een 'boodschap van algemeen nut'. Dat komt neer op biechten. Dat is hetzelfde als zeggen: pas dat niet aan, want dan gaat het minder opbrengen. Dat lees ik in het verslag als argumentatie van de openbare omroep om de definitie niet te finetunen of te nauw te maken. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister.

Ik heb nog een aansluitende vraag. Ik val tegenwoordig regelmatig van mijn stoel van bepaalde mediabochten die er worden genomen. Ik viel van mijn stoel toen CD&V verkondigde, op basis van mijn uiteenzetting over de tekorten en het goede bestuur en beheer van de openbare omroep, dat ze bijna bereid waren de tekorten, gecreëerd door het vorige management, bij te passen. De heer Decaluwe heeft dat in de plenaire vergadering gezegd. Ik viel toen haast van mijn stoel, want ik vond dat een nieuw gegeven.

Ik haal dat aan om volgende reden. Via de boodschappen van algemeen nut is er een enorme stijging van de inkomsten. Men heeft bij de openbare omroep gewaarschuwd dat hij de radioreclame, die geplafonneerd is, niet zal halen. De Vlaamse overheid heeft zich er in de beheersovereenkomst toe geëngageerd dat als het niet gehaald wordt, zij de rekening zal bijpassen. Dat stond in de vorige beheersovereenkomst en is zelfs opgenomen in de nieuwe. Het is zeer duidelijk dat er een enor-

me stijging is door de nieuwe inkomstenbron voor de openbare omroep uit de boodschappen van algemeen nut. Als de VRT nu zegt dat de reclame-inkomsten te laag zijn, worden die nieuwe inkomsten dan verrekend, of kunnen ze nog eens langs de kassa passeren? Er wordt dan bijgepast op het vlak van de radioreclame, terwijl de openbare omroep op andere vlakken, in de marge van wat letterlijk mag, nog financiële inkomsten genereert. Hoe ver laten we dit gaan? Dit gaat verder dan alleen maar de boodschappen van algemeen nut. Ik zie de cijfers, ze zijn wat ze zijn en staan er zwart op wit. De inkomsten staan in de jaarverslagen van de openbare omroep. Men verdient geld bij, dus moeten we het volledige financiële systeem van inkomsten en uitgaven van de VRT bekijken. Er worden advertenties of campagnes geboekt die ten gunste zouden kunnen komen van iedereen in het medialandschap, maar de VRT gaat er zwaar onder met die prijszetting en die verkoop. Zo trekken ze alles binnen en ontwrichten de markt. Ik zou daar graag een antwoord op krijgen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: De CD&V-fractie sluit zich aan bij de vragen van mevrouw Hermans en wijst op de goedgekeurde resolutie van 2005 ter zake. We vragen aan de minister om erop toe te zien dat dat geen dode letter wordt.

Wat de heer Marginet heeft gezegd in verband met de alleensubsidiëring van tvbrussel en Ring-tv snap ik niet goed. Die visie onderschrijven we niet, tenzij ik het verkeerd heb begrepen. Wat hij heeft gezegd over de maatschappelijke rol van de regionale televisie, onderschrijven wij wel. Deze omroepen werken heel professioneel en leveren goede kwaliteit met zeer weinig middelen. Alle beetjes kunnen voor hen helpen. Impulsen voor alle regionale zenders zijn noodzakelijk.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik wil onmiddellijk een misverstand rechtzetten dat in de vraag van mevrouw Hermans zit en blijkbaar overgenomen wordt door sommige andere leden. Er zijn wel subsidies voor de regionale zenders. Ik ga daar straks uitgebreider op in.

Mevrouw Hermans, ik weet dat u mij graag ziet, maar u stelt me een vraag die behoort tot de bevoegdheid van de minister-president. Maar aangezien ik u ook graag zie, en bij uitbreiding al uw collega's, heb ik me geïnformeerd bij de secretaris-generaal van het departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, afgekort DAR, die daarvoor bevoegd is en cijfers krijgt in verband met overheidscommunicatie, wat een bevoegdheid is van de minister-president.

Ik heb van de secretaris-generaal van DAR een aantal antwoorden gekregen die ik u meedeel. Hij zegt dat het

geldt als een principe van goed bestuur dat communicatiebudgetten besteed worden in functie van de doelstelling en doelgroep van een communicatieactie, en niet op basis van minimumbedragen of minimumpercentages. De doelgerichtheid van de communicatie bepaalt haar impact en effectiviteit. De unieke positie van de regionale omroepen maakt hen niettemin tot een evidente partner. Het is deze positie die zich vertaalt in het aandeel van de regionale omroepen in de bestedingen van de Vlaamse overheid.

Hij zegt dat de cijfers van BeMedia kloppen voor 2006. Tijdens het afgelopen jaar werd 10 percent van het totale bedrag aan televisiemediaruimte dat werd aangekocht via het Centraal Media-aankoopstelsel, afgekort CMA, besteed bij regionale televisiezenders. Voor 2007 zijn de cijfers niet zo. Tot op heden is het percentage van de regionale omroepen 12 percent. Hij stipt daarbij heel terecht aan dat het hierbij enkel gaat om bedragen van mediaruimte die werd aangekocht via het CMA. Een aantal grote adverteerders van de Vlaamse overheid, bijvoorbeeld de VDAB, de BAM en het VLAM, kopen hun mediaruimte buiten het CMA om. Hierdoor is het bedrag dat door de totale Vlaamse overheid wordt besteed aan de aankoop van mediaruimte bij regionale televisiezenders dan ook veel groter dan de bestedingen die verlopen via het CMA.

Er is op 25 oktober 2006 een schriftelijke vraag nummer 2 gesteld aan toenmalig minister-president Leterme. Uit het antwoord blijkt dat een veelvoud van de bestedingen bij regionale televisieomroepen wordt aangekocht buiten het CMA. Tijdens de eerste tien maanden van 2006 werd 101.943 euro via het CMA besteed bij de regionale televisiezenders en 739.964,02 euro buiten het CMA.

Bovendien blijkt uit een vergelijking van de bestedingen via het CMA bij regionale televisiezenders met de nationale CIM-cijfers, dat de Vlaamse overheid meer besteedt aan regionale televisie dan andere adverteerders. Volgens de nationale CIM-cijfers bedraagt het aandeel van lokale televisie en themazenders 8 percent van het totaal van de televisiebestedingen in 2006. De verhouding van de bestedingen van de Vlaamse overheid via het CMA aan regionale televisie en themazender, in dit geval Kanaal Z, op het totaal van de televisiebestedingen in 2006, bedraagt 16 percent. Het is belangrijk dat u die gegevens hebt, waaruit blijkt dat er meer wordt besteed dan uit de CMA-cijfers blijkt en dat percentsgewijs de Vlaamse overheid meer besteedt aan communicatie via de regionale zenders dan de algemene CIM-cijfers weergeven voor de totale markt.

Hieruit blijkt dat er absoluut geen risico bestaat dat de resolutie op dit punt dode letter zou blijven, ook al maakte de minister-president, mijns inziens terecht, geen afspraken over minimale bestedingen. Zoals ik u heb

meegedeeld uit het antwoord van de secretaris-generaal, vertrekt men van de doelgerichtheid, de impact en efficiëntie van die reclame en niet zozeer van een vast percentage zomaar te besteden via de regionale televisie.

Wat de punten 2 en 3 van de resolutie betreft, verwijs ik naar de principeverklaring die ik met de regionale omroepen heb afgesloten op 15 december 2005. Het verwondert me dat dat in de commissie niet bekend is. Daarin is afgesproken dat de Vlaamse Regering steun verleent aan de regionale omroepen via mijn budgetten. We geven doelgerichte steun met telkens de bedoeling een bepaalde impact te genereren. Het gaat onder meer over de opleiding van jonge journalisten. U weet dat de regionale televisieomroepen er nog al eens hun beklag over deden dat ze mensen opleiden, hen een aantal jaren laten meedraaien en dat die vervolgens weggekocht worden. Ze hebben meer dan andere omroepen het probleem om met kleine budgetten jonge journalisten op te leiden.

De doelgerichte steun gaat ook over de ondertiteling van het programma-aanbod en het brengen van programma's die de lokale betrokkenheid van de burgers versterken. Dat is effectief de decretale opdracht die ze meekrijgen.

Op 12 mei 2006 heeft de Vlaamse Regering een voorstel van mij goedgekeurd om een bedrag van 2.185.000 euro vrij te maken voor zowel projectmatige als structurele subsidies aan de regionale omroepen. Met deze middelen ondersteun ik de genoemde drie zaken. Eerst is er het ondertitelen. Sinds 20 september 2006 worden de nieuwsuitzendingen op alle Vlaamse regionale televisieomroepen ondertiteld via teletekstpagina 888. Verder worden opleidings- en vormingsprojecten voor jonge journalisten ondersteund en de productie van programma's die de lokale betrokkenheid van de burgers bevorderen.

In ruil daarvoor moeten de regionale omroepen de Vlaamse overheid helpen bij het verspreiden van beleidsinformatie. Daarvoor stelt elke omroep tien teletekstpagina's ter beschikking van de Vlaamse Infolijn, waarop altijd een actuele selectie van het informatieaanbod van de Vlaamse Infolijn ter beschikking is. Dat kunt u nagaan. Op die manier zijn ook de burgers direct geïnformeerd omtrent beleidsaangelegenheden van de Vlaamse overheid.

De subsidielijnen die ik heb opgestart in 2006, wordt doorgetrokken in 2007, met uitzondering van de eenmalige investeringssubsidie voor apparatuur, bedoeld om de dure apparatuur aan te schaffen om de ondertiteling te kunnen realiseren. Met dat vrijgekomen budget heeft de Vlaamse Regering beslist om ondersteuning te bieden aan het digitale aanbod van de regionale omroepen. De steun is voortgezet maar er is een verschuiving. De apparatuur is gekocht en nu wordt het digitale aanbod gesteund.

Voor de regionale televisieomroepen is het ook belangrijk dat ik ervoor heb kunnen zorgen dat er samenwer-

king is met de VRT wat betreft de kijkcijfers. De regionale omroepen deden er altijd hun beklag over dat ze niet opgenomen worden in de CIM-cijfers omdat hun bereik te klein is en moeilijk te meten. Het zijn per definitie lokale bereiken. De VRT werkt aan een nieuw onderzoekssysteem voor kijkcijfers, PPM, dat een alternatief vormt voor de audiometrie, en dat meer adequate rapportering van kijkgedrag en kijkcijfers mogelijk zou maken. Hierbij is er een samenwerking met de regionale omroepen, wat belangrijk is op het vlak van werving van reclame-inkomsten.

Concluderend denk ik dat de regering heel wat inspanningen heeft geleverd om de resolutie over de hele lijn uit te voeren.

Uw derde punt gaat over de boodschappen van algemeen nut. Het begrip wordt omstandig omschreven in de mediadecreten. Ik ga daar niet verder op in, want u kent de definitie. Ondanks de omstandige definitie, gaf het uitzenden van boodschappen van algemeen in het verleden wel eens aanleiding tot discussie, en ook nu nog. Er is ooit een actuele vraag gesteld over de boodschap van algemeen nut met betrekking tot nagelschimmelinfecties. Het ging over het aanprijzen van een specifiek product. Ten gevolge van die vraag is men opgehouden met het uitzenden van die boodschap.

Ik heb een voorontwerp van decreet klaar om misbruiken in de toekomst te vermijden, dat twee wijzigingen doorvoert. Een eerste wijziging is voor deze discussie minder relevant: de boodschappen van algemeen nut worden uitgebreid met culturele verenigingen die tot nu toe niet in aanmerking kwamen in de definitie.

Het tweede punt is wel belangrijk in het kader van deze vragen. Daarin willen we reageren op ontsporingen die zich in het verleden hebben voorgedaan onder het regime van boodschappen van algemeen nut. De commerciële boodschappen, gericht op de promotie van individuele producten en diensten werden daarbij soms 'verpakt' als boodschap van algemeen nut. Mijn voorontwerp van decreet preciseert dat boodschappen van algemeen nut die uitgaan van sociale en humanitaire verenigingen of van verenigingen die behoren tot het domein van het algemeen welzijn, verband moeten houden met hun opdracht van algemeen belang, en rechtstreeks noch onrechtstreeks gericht mogen zijn op de commerciële promotie van individuele producten of diensten. Dat is een verfijning van de definitie. Enerzijds komt er dus een verbreding voor culturele verenigingen die van de boodschappen van algemeen nut verstoken waren, terwijl het voor mij wenselijk is dat zij daar gebruik van maken. Anderzijds wordt een beperking ingevoerd om het oneigenlijke gebruik van het begrip boodschap van algemeen nut in de toekomst onmogelijk te maken. We zijn al ver gevorderd. Ik heb al adviezen gevraagd en gekregen. Het voorontwerp komt volgende week vrijdag op de regeringsraad.

Mijnheer Marginet, u zei zelf dat die discussie hier niet van pas was. Ik verwijs naar de mogelijkheid in de mediadecreten om over te gaan tot verspreiding buiten het zendgebied binnen een digitaal pakket. Dat is geregeld.

Mijnheer Verstrepen, de bepalingen in de beheersovereenkomst zijn heel duidelijk. Wij passen de VRT bij op twee specifieke punten, niet rekening houdend met het totale pakket van inkomsten. Dat is ten eerste in de knipperlichtprocedure die vroeger al bestond voor de radioreclame en nu ook voor tv-sponsoring werd ingevoerd. De mogelijkheden voor de VRT om sponsoring binnen te halen zijn sterk beperkt door de beheersovereenkomst. Bij het niet behalen van 90 percent van de ontvangsten treedt de knipperlichtprocedure in werking en wordt er bijgepast. Dit wordt niet gecumuleerd of samengeteld met andere inkomsten. Wat de boodschappen van algemeen nut betreft, gaan we dus naar een precisering van wat kan en niet kan.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Ik heb nog een paar opmerkingen. Ik dacht dat er ooit een percentage of een basisbedrag was afgesproken voor overheidscommunicatie.

We weten dat er nog andere manieren zijn waarop u die lokale regionale zenders ondersteunt. Dat is meer facilitaire steun. Zijn die ook op het gebied van productie van belang? Ik vond uw antwoord een beetje vreemd, mijnheer de minister. Als u die zaken betaalt, geeft u dan meer dan de reële kostprijs? Ik denk aan de ondertiteling en bepaalde opdrachten. Ik zou daar niets op tegen hebben, maar het leek me een rare redenering. Volgens mij hebben zij daar productiegewijs niets aan.

Het doet me plezier dat u een ontwerp van decreet aankondigt in verband met de boodschappen van algemeen nut. Ik kijk ernaar uit.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Ik wil nog eens de vinger leggen op de zere plek van de plafonds: het plafond van de tv-sponsoring en van de radioreclame. Wie actief is op die markt, voelt goed aan dat de VRT op zich geen problemen heeft met die plafonds, maar een boekhoudkundige piste zoekt die opnieuw extra geld binnenbrengt en ontsnapt aan de plafonds. Dat is waar de boodschappen van algemeen nut in zitten.

Misschien begrijp ik het niet maar ik vind het toch vreemd dat, als gesubsidieerde instanties zoals culturele

verenigingen toegevoegd worden voor boodschappen van algemeen nut, zij anderzijds, met gesubsidieerd geld, opnieuw aan de VRT moeten betalen om hun boodschap te brengen de VRT. Het geld beweegt dus in een cirkeltje. Ik kijk uit naar de gedetailleerde afbakening. De VAR verkoopt nu al de boodschappen van algemeen nut met afzonderlijke en interessantere tarieven voor verenigingen van algemeen welzijn en culturele organisaties. De VAR heeft het letterlijk over lagere tarieven – lager dan de commerciële – voor overheidsinstellingen en sociale verenigingen. Er wordt overduidelijk gezegd dat de VAR goedkoper is dan de commerciële jongens. Hoe moet dat met de culturele boodschappen? We discussiëren hier dikwijls over de afbakening van definities. We weten intussen dat dat moeilijk is. Hoe moeten we cultuur definiëren? Laura Lyn is ook cultuur – en dat bedoel ik niet negatief. Een optreden van haar is cultuur want minister Anciaux geeft daar ook al geld aan. Een boodschap van algemeen nut over bijvoorbeeld een optreden van een artiest uit een cultureel midden met cd- en dvd-pakket van platenmaatschappij x of y, voor mij is dat een promo. Dat is een commerciële boodschap. Ik wil dat nu al aanstippen: met die aanpassing zijn we nog niet rond!

Ik ben blij, mijnheer de minister, dat u duidelijk stelt dat het een niets te maken heeft met het ander, dat ze natuurlijk geen tekorten gaan hebben. Als de VRT slim is, gaat hij zijn plafonds niet halen want uit uw antwoord blijkt duidelijk dat u dat niet wilt samengooien. Ik pleit ervoor dat de inkomstenplaatjes teruggekoppeld worden, als ze ergens een tekort aanduiden waar de overheid wel in meegaat. Goed bestuur betekent dat de rekening klopt en dat men eerlijk handelt.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Dit getuigt allemaal van goed bestuur, mijnheer Verstrepen. U kunt dat natuurlijk allemaal betwisten. U kunt argumenteren tegen sponsoring en tegen VAR-reclame. U kent de nieuwe maatregelen voor de RTBF. Daar gaat men naar meer reclame. Dat is een politieke keuze. Wij opteren voor boodschappen van algemeen nut.

Ik wil inderdaad geen maatregelen nemen om de beheersovereenkomst nog eens te wijzigen. De overeenkomst gaat ervan uit dat dat gescheiden vakken zijn. Ik ben het wel met u eens dat er transparantie moet zijn, dat er controle moet mogelijk zijn. Die controle gebeurt door de VRM. We hebben afspraken gemaakt over radioreclame en tv-sponsoring. Er komen plafonds en de knipperlichtprocedure wordt ingevoerd. Wij laten boodschappen van algemeen nut toe, maar die moeten zuiver zijn en controleerbaar.

Ik ga de inkomsten niet beperken. De afscheidnemend gedelegeerd bestuurder heeft aan de alarmbel getrokken.

Hij waarschuwde dat de VRT met de huidige beheersovereenkomst moeilijk zijn missie zou kunnen uitvoeren. De nieuwe gedelegeerd bestuurder zal me daarover komen spreken, maar de beheersovereenkomst ligt vast.

We kunnen daarover praten, u kunt daartegen ingaan, dat is uw volste recht. De maatregelen getuigen van goed bestuur omdat we gezorgd hebben voor een scheiding van de zaken en voor een controleorganisme. Laten we het later hebben over de gesubsidieerde culturele verenigingen. Dat moet nog op de regering komen. U zult nog alle kans krijgen om dat in de commissie te bediscussiëren.

Mevrouw Hermans, of de vorige regering een basisbedrag had vastgelegd, durf ik niet zeggen. Bij mijn weten is daar zeker geen decretale basis of besluit voor. Deze bevoegdheid viel altijd onder de minister-president in zijn verantwoordelijkheid voor het algemene communicatiebeleid van de regering. Ik vind de lijn die minister-president Leterme getrokken heeft, een goede lijn: wij communiceren in functie van het nut dat we daar als overheid uit willen halen; wij brengen communicatie naar de burgers om hen te informeren over een aantal zaken en niet in functie van een bepaald minimumbedrag dat gaat naar een aantal zenders.

U vraagt hoe de regionale zenders gecontroleerd worden, en of de steun ook op de producties slaat. De steun is 'productioneel' voor wat betreft de programma's die vorm of invulling geven aan de opdracht van de regionale zenders om tot lokale betrokkenheid te komen. Dat zijn geen blanco cheques, er wordt gecontroleerd en geëvalueerd. Uiteraard wordt alles door mij en door de Vlaamse administratie effectief gecontroleerd.

De opleiding van journalisten zal maar gesubsidieerd worden als die effectief plaatsvindt. Men moet werkelijk programma's indienen. Die worden voor ongeveer 30 percent gesubsidieerd. Voor de subsidiëring van ondertiteling moeten de zenders facturen van de apparatuur voorleggen en bewijzen dat ze mensen in dienst hebben genomen. Die ondertiteling is bovendien zichtbaar. Eén aspect is productioneel, zo u wilt, en in ruime zin is het allemaal productioneel. Ik vind journalistiek belangrijk, ook over regionale gebeurtenissen, en journalisten maken programma's. Ondertiteling is een kwaliteitsverbetering van de programma's, het maakt de programma's veel toegankelijker. Een grote groep mensen heeft nood aan die ondertiteling. Dat is doelgerichte ondersteuning met een maatschappelijke meerwaarde. Dat lijkt me interessanter dan die 2 miljoen euro om te zetten in communicatie. Dat gaat inkomsten opleveren, maar dan weten we niet of we overal in gelijke mate over heel Vlaanderen dezelfde maatschappelijke opbrengst hebben. Nu hebben we dat wel. Elk nieuws van regionale omroepen is ondertiteld. We gaan ze allemaal helpen bij de kwaliteitsvolle opleiding van jonge journalisten en

nog meer inzetten op programma's die gaan over de lokale betrokkenheid.

De heer Jo Vermeulen: Mevrouw Hermans, minister Van Mechelen heeft ooit een vast bedrag gereserveerd, in opvolging van een studie van het – toen onafhankelijke – bureau Piet Van Roe over de leefbaarheid van regionale omroepen. Omdat een rechtstreekse subsidie niet kon, dacht men aan steun via overheidscommunicatie.

De voorzitter: Deze discussie wordt vermoedelijk voortgezet op 18 oktober 2007. Dan ontvangen we de VRT voor de presentatie van zijn jaarverslag.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het gebruik van functies of titels binnen de openbare omroep bij propaganda tijdens de verkiezingen

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, tijdens de aanloop naar de verkiezingen van juni 2007 hebben personen met een VRT-achtergrond aan verkiezingspropaganda gedaan. U kent er zelf ongetwijfeld ook enigen. Dat is geen probleem zolang zij daarbij geen gebruik maken van hun functie of titels bij de VRT. Bepaalde vzw's riepen zelfs op om te stemmen voor een welbepaalde partij. Zo kan ik verwijzen naar de vzw De Verenigde Cultuurfabrieken, die trouwens in de periode 2003-2006 jaarlijks 100.000 euro subsidie ontving. Bepaalde personen bedienen zich echter van een titel die verwijst naar een functie binnen de VRT, meer bepaald bij een radiokanaal. Gezien de neutraliteit van de openbare omroep lijkt zoiets mij ongepast. Elke persoon is uiteraard vrij om te doen wat hij wil, maar vanaf het moment dat men een neutrale overheidsinstantie gebruikt in de propaganda gaat men – mijns inziens – een stap te ver.

Wat is uw standpunt, mijnheer de minister, ten opzichte van het gebruik van titulatuur van de openbare omroep bij verkiezingspropaganda? Is het een gesubsidieerde vzw toegestaan om zich in te schakelen bij het verspreiden van politieke propaganda?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik heb nog eens geïnformeerd naar de

interne beleidslijn van de VRT ter zake. Ik heb al eens in de plenaire vergadering geantwoord op vragen hierover.

Uit de beleidslijn van de VRT volgt dat een medewerker die zich bij verkiezingen kandidaat stelt voor een politiek mandaat, in zijn propaganda op geen enkele manier mag verwijzen naar de VRT, dit om de geloofwaardigheid en de onpartijdigheid van de openbare omroep niet in het gedrang te brengen. Alle VRT-personeelsleden hebben de algemene verplichting onderschreven zich in hun privéleven te onthouden van elke activiteit of uiting die het vertrouwen van het publiek in de onpartijdigheid van de VRT kan aantasten. Tijdens de verkiezingsperiode geldt de gevraagde terughoudendheid des te meer. Dat is ook de teneur van de richtlijnen die de VRT intern bij zijn medewerkers verspreidt in de aanloop naar de verkiezingen. Ik vind deze richtlijn persoonlijk belangrijk. Het vertrouwen van het publiek in de onpartijdigheid van de VRT is cruciaal. Daar moet inderdaad omzichtig mee omgesprongen worden.

Als blijkt dat een VRT-medewerker deze richtlijnen heeft overtreden, is dat een zaak voor de VRT. De openbare omroep moet dat intern behandelen. Ikzelf heb er geen weet van en ben er ook niet voor bevoegd.

De vzw De veredelde cultuurfabrieken ken ik niet en ontvangt zeker geen subsidies vanuit het mediabeleid. Ik kan me dus ook niet uitspreken over activiteiten die deze vzw zou ondernomen hebben en of deze activiteiten al dan niet in overeenstemming zijn met de voorwaarden van het eventuele besluit waarmee aan deze vzw een subsidie toegekend werd. Ik meen dan ook dat u zich voor een eventueel antwoord op deze vraag het best richt tot de bevoegde minister.

Daarenboven neem ik aan dat de vraag geïnspireerd is door activiteiten die samenvielen met de recente federale verkiezingen. In voorkomend geval komt het mijns inziens toe aan de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven om uitspraken te doen over de vraag of hier sprake is van politieke propaganda die onder de noemer verkiezingsuitgaven moet gevat worden.

De heer Johan Deckmyn: Ik dank u voor uw antwoord. Het geeft toch wat duidelijkheid. U hebt verwezen naar de interne beleidslijn van de VRT: een medewerker mag op geen enkele manier verwijzen naar de VRT. Wat mij betreft, is die regel duidelijk overtreden.

Ik heb deze vraag inderdaad gesteld naar aanleiding van de vorige verkiezing en naar aanleiding van een rondschrijven van iemand die zich kenbaar maakt als 'ambassadeur klassieke muziek van Klara'. Als je op deze manier politieke propaganda voert voor jezelf en een andere kandidaat, dan vind ik dat die interne beleidsregel van de VRT duidelijk overtreden is.

U zegt terecht dat de openbare omroep hier een verantwoordelijkheid heeft. Maar ik vraag me af of men de

openbare omroep moet contacteren als men een klacht heeft. Dat is me niet erg duidelijk. Tot wie moet men zich wenden? Wie mag er een klacht indienen? Wordt er ter zake opgetreden? Want men mag nog zoveel interne beleidslijnen hebben, als er niet wordt opgetreden, zal dit in de toekomst nog gebeuren. Vandaar dat ik me tot u als bevoegde minister richt om er op toe te zien dat de neutraliteit van de openbare omroep volstrekt gewaarborgd wordt.

Mijn tweede vraag zal ik schriftelijk aan de bevoegde minister stellen.

Minister Geert Bourgeois: De VRT zal dit antwoord lezen en zal lezen dat iemand zich uitteft als 'ambassadeur klassieke muziek van Klara'. Maar het valt niet onder mijn bevoegdheden. Dit is een interne zaak van de VRT. Het staat u vrij om een initiatief te nemen. Maar deze zaak moet door de VRT behandeld worden en niet door mij. Ik ga er trouwens geen uitspraak over doen, want als er een procedure zou volgen, wil ik dat die correct verloopt en dat er geen vooroordeel wordt uitgesproken door een publieke overheid.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Het is sowieso een zeer gevoelige materie. Stel dat de minister het personeelsbeleid van de VRT wil sturen, dan zeg ik dat de omroep gepolitiseerd is. Laat dat zeer duidelijk zijn.

Er waren in het verleden natuurlijk precedentes, denk maar aan Bettina Geysen, die voor spirit campagne voerde voor de gemeenteraadsverkiezingen in Lier. Daar was toen heel wat heisa over. Er is in de plenaire vergadering een vraag over gesteld. In eerste instantie trad de VRT niet op, dat stond zelfs in de kranten. Het verhaal van Klara heb ik nog niet in de kranten zien staan.

Is er dan op geen enkele manier een signaal mogelijk naar de openbare omroep dat hij met politiek en werknemers anders moet omspringen? We zijn de eersten om onafhankelijkheid te vragen van journalisten. Als de VRT niet optreedt tegen een aantal van zijn personeelsleden, dan zitten we vast.

Minister Geert Bourgeois: U zegt zelf dat het een gevoelige materie is, ik ga me er dus niet over uitspreken. Ik heb een antwoord gegeven over de zaak-Bettina Geysen. Ik heb toen de regels gegeven, ook deze die gelden voor journalisten en die trouwens nog veel scherper zijn. Voor mevrouw Geysen was er geen verbod, wel een verplichting tot terughoudendheid. Ik heb er publiekelijk mijn mening over gezegd. De gedelegeerd bestuurder heeft zijn verantwoordelijkheid opgenomen en heeft de zaak intern behandeld.

Ik wens nu geen enkele commentaar te geven op een zaak die ik niet ken. Bovendien, als er een zaak is,

moet die in de VRT afgehandeld worden. Ik weet dat de VRT zeer strikt de hand houdt aan die richtlijnen, verscherpte richtlijnen aan journalisten geeft in verkiezings-tijden en erop staat dat de onpartijdigheid gerespecteerd wordt. We hebben de VRT daarvoor verantwoordelijkheid gegeven. Het hele personeelsbeleid is de bevoegdheid van het management, ook in deze.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
